БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 176 (12080)
1969 оной
июлиин 30,
среда

Сэн 2 мүнгэн

...й ГОРОД, ТОСХОНУУД ...hАЙХАН БОЛОГ ЛЭ

...Р-эй Верховно Соведэй сесси

...едерациин Верховно Совет үргэн олон асуудалнуудые ...эдэг юм. Эдэ бүхы асуудалнууд республикын экономико ... саашадань хүгжөөхэ тухай оролдолгонуудтай, хүндэ, ...айдал, ажал ба амаралтада анхарал хандуулгатай хол... ...имэhээ Верховно Соведэй сесси бүхэн шухала ушар

...-эй долоодохи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сес... ...Кремлиин Ехэ ордон соо июлиин 29-дэ нээгдээ.
...й 10 час. Нүхэд Л. И. БРЕЖНЕВ, Г. И. ВОРОНОВ, ...ШЕ, Д. С. ПОЛЯНСКИЙ, М. А. СУСЛОВ, Ю. В. ..., Д. Ф. УСТИНОВ, К. Ф. КАТУШЕВ, Ф. Д. КУЛА... ПОНОМАРЕВ ба М. С. СОЛОМЕНЦЕВОЙ, тэрэшэлэн ...ерховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын, тэрэнэй ...й, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүдэй, ...рациин правительствын гэшүүдэй Президиумдэ ерэжэ ...тадууд, айлшад тэдэнние үни удаан альга ташан угтаа.
...-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, депутат ...ЛИОНЩИКОВ сессиие нээгээ.
...Р-эй Верховно Соведэй энэ жэлдэ наhа бараhан депута... Африкантовай, И. Е. Воронцовой, А. П. Дмитриевэй, ...нтиновай ба М. Д. Хитровой дурасхаалые сессидэ ха... ...хүл дээрээ зогсон бодожо, ёhолон хүндэлөө.
...одско областиин Алексеевскэ № 244 hунгуулиин округhоо ...нэнээр hунгагдаhан М. П. Труновой эрхэ түлөөлэлгые, ...гүүд тухай Мандатна комиссиин элидхэлые Мандатна ...рүүлэгшэ, депутат Н. Л. КОНОВАЛОВ хэhэн байна.
..., зүбшэн хэлсэхэ зүйлнүүдые депутадууд баталаа.
...имэ асуудалнуудые хаража үзэхэ:
...СР-эй городуудые, хүдэлмэришэнэй тосхонуудые, хүдөө ...азарнуудые улам болбосон зохид түхэлтэй болгохо, тэ...дэ бэлэдхэхэ талаар совет ба ажахын органуудай дүүр...нүүд тухай.
...СР-тэ гэрлэлгэ ба бүлэ тухай кодексын проект тушаа.
...СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые бата...

... хэлсэгдэхэ зүйлнүүдэй түрүүшын асуудалаар элидхэл ...а РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын ор... ДЕМЧЕНКЭДЭ үгэ үгтөө. (ТАСС).

...ТИЧЕСКЭ hУРАЛСАЛАЙ ...НЭ ЖЭЛДЭ БЭЛДЭХЭ

...истнуудай hуралсалай үшөө нэгэ жэл үнгэрбэ. Хаа хаанагүй ...анизацинууд, пропагандистнар политическэ hуралсалай үн... ...дүнгүүдые гаргаhан байна. Эдэнь юу харуулааб?

...истнуудай, партийнабэшэ эдэбхитэдэй, комсомолшуудай ...енинскэ hуралсал урда урда жэлнүүдэйхидэ орходоо улам ...анхай, тодорхой шэнжэтэй, эли тодо шэглэлтэй болонхой гэ...үүн тэмдэглэмээр. Политическэ hуралсалай үнгэрэгшэ жэл ...агша В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн урда тээхи жэл ... тула коммунистнууд, партийнабэшэ эдэбхитэдэй олонхинь ...эй зохёолнуудые шудалаа. Түүхын, философиин, политиче... ...ин асуудалаар бэшэhэн зохёолнуудыень политическэ hурал... ...шатада—теоретическэ семинарнуудта үзэhэн байна.
...аа, партийна hуралсалай жэлэй дүүрэжэ байхада, түгэсхэ... ...инуудые үнгэргэлсэхээ, зохихо туhаламжа үзүүлхээ олон ...ородой дээдэ hургуулинуудай багшанар хүдөө гараhан бай... ...истнууд, партийнабэшэ хүнүүд марксистско-ленинскэ суртал ...атай, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ хүсэлэнтэй болон... ...ческэ hуралсалай үнгэрэгшэ жэл яhала ашаа үрэтэйгөөр дүү... ...нэрэй тобшолол харуулhан байна. Мүн хэзээдэ мүнхэ энэ ...ые дэлгэрүүлхэ, нэбтэрүүлхэ мэргэжэл шадабаритай, эрдэм ...пагандистнар урган гараа гээд политическэ hуралсалай жэ... ... гэршэлбэ.
...ууринай үдэшын дунда hургуулиин директор С. Н. Нимаев ...совхоздо эрхим пропагандист гэжэ суутай. Нүхэр Нимаев ...енинизмын үндэhэн суртал шудалха hургуулида пропаганди... ... Тема бүхэнөө бултанда ойлгосотойгоор, тодо hонороор ...дааг, бэрхэ дүршэлтэй хүн. Мүн Бэшүүрэй аймагай Хёлгын ...ихи отделенидэхи марксизм-ленинизмын үндэhэн суртал шу... ...улиин пропагандист И. И. Коноваловай занятинуудаа тео... ...тодическа талаар hайнаар үнгэргэдэг дээрэhээнь тэдэнь hо... ...йлгосотой байдаг. Тэрэнэй ашаар эндэ hурадаг совхозой хү... ...малшад, механизаторнууд дүнгүүдые гаргаhан хэшээл дээ...аа яhала hайнаар ойлгоhон байба. Хүнүүдтэ юумэ ойлгуул... ...пагандистын бэрхэ, онсотой байhаниинь эли. Нүхэр Коно... ...арэн жэлдэ энэ хүндэтэ партийна даалгабари дүүргэжэ яба... ...гадна лекци уншадаг юм. Пропагандист бүхэн хүнүүдтэ ...улха, тэдэнэй анхарал татажа шадаха өөрын оншотой, арга... ...аа. Эдэ хоёр пропагандистнаршье иимэ байна. Багша мэр... ...ууд пропагандистаар хүдэлхэдөө олонхинь уялгаяа hайнаар ...гтаалтай ябадаг байха юм. Юуб гэхэдэ, эдэнэр педагогикын, ...заабаринуудые мэдэхэ байhан тула хүнүүдтэ юумэ ойлгуул... ...аа бэрхэ шадабаритай гэжэ онсо тэмдэглэхээр. Гадна полити... ...ическэ эрдэмээ дээшэлүүлхын тулада эдэнэрэй саг үргэлжэ ...hаниинь ойлгосотой. Эдээн мэтэ бэрхэ, шадабаритай пропа... ...хаа хаанагүй олон. Хүнүүдэй оюун бодолые баяжуулхын, по... ...эдэмээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь туhалхын тулада эдэнэр бэли... ...эл шадабаряа сүм зорюулан хүдэлнэ. Эдэнэр хэзээдэ мүнхэ ...енинизмын үзэл суртал нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлэгшэд болоно.
...ическэ hуралсалай жэлэй дүнгүүдые гаргахатаяа хамта пар... ...низацинууд шэнэ жэлдэ бэлдэхэ тухайда зүбшэн хэлсэhэн ...хэдээ алдуу дутуунуудаа дахин дабтахагүй, тэдэниие усадха... ...үүдые абаха гэжэ хэлсэгдэнхэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ зарим нюта... ...олитическэ hуралсал хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэдэг, зарим ...гшэдэй зүгhөө хайша хэрэгээр хандаха ябадал гарадаг бай... ...тэдэнэй гэмээр занятинууд иигэд тиигэд гээд лэ үнгэргэгдэ... ...үүдэг гү, али ходо таhалдадаг, методическа, теоретическэ та... ...ь hула, мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэдэггүй байгаа. Мухар-Шэбэ... ... «Знамя Ленина» колхозой коммунистнуудай политическэ hу... ...рэгшэ хабар шалгажа үзэхэдэ, эгээл иимэ байдал элирээ ...н ондоо тээгүүршье иимэрхүү дутагдалнууд үзэгдэдэг байба. ...алдуу дутуунуудые hуралсалай шэнэ жэлдэ сүм усадхаха.
...рэхэ бүри политическэ hуралсал улам hайжарха, гүн гүнзэгы ...охо зэргэтэй. Политическэ hуралсалай энэ жэл онсо эрхэ ...илхэ байна. Юуб гэхэдэ, энэ жэлдэ В. И. Ленинэй түрэhөөр ...ой тэмдэглэгдэхэ. Энээндэ бэлэдхэлэй үе—партиин үзэл сур... ...мэрин. марксизм-ленинизмые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлгын шэ... ...охо байна. Агуу багшын зохёолнуудые шудалха хэрэгтэ онсо ...андуулагдахал шэгээрээ хандуулагдаха юм.
...лэй энэ жэлэй үшөө нэгэ онсо шэнжэ гэхэдэ, мүнөөнэй ор... ...тай—дэлхэйн революционно хүдэлөөнтэй, уласхоорондын ком... ...өөнэй бата нэгэдэлэй түлөө, КПСС-эй болон бусад марксист... ...кэ партинуудай революционно теориин арюун сэбэр байхын ...унай ба зүүнэй тала баримталагшадтай тэмсэхэ асуудалтай ...отойгоор Владимир Ильич Ленинэй зохёолнуудые гүн гүнзэ... ...алха болоно. Энэ жэлдэ дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэ... ...уудай уласхоорондын зүблөөнэй материалнууд партийна hу... ...хы шатын программада оруулагдаха болонхой.
...олhоо эхилээд, эхин шатын политическэ hуралсалда парти, ...тын шиидхэбэринүүд, документнүүд үзэгдэхөөр хараалагдан... ...унда шатын hуралсалда—марксизм-ленинизмын үндэhэн сур... ...аг hургуулинуудта научна коммунизм заагдаха болоо. КПСС-... ...нэ коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй гүн гүнзэ... ...алхын тулада политическэ hуралсалай программада иимэ ху... ...агдэбэ гээшэ.
...йн коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын ...документнүүдые шудалхадаа, социализм империализм хоёрой ... үзэл бодолой тэмсэлдэ анхаралаа хандуулха, революционно ...агайоуулха hэдэлгэ хэгшэдтэй эрид шууд тэмсэхэ шухала гэ... ...ин Центральна Комитет заана.
...салай шэнэ жэлдэ бэлдэхэтээ хамта партийна организацинууд ...уур, залуушуулай политическэ hуралсалда анхаралаа табилса... Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ энэ хэрэг гуримшаhан, зарим ...hаншье hаа, 5680 комсомолшууд hуралсалда хабаадангүй ...ээ. Эдэ мэтын дутагдалнуудые зайсуулжа, залуу үетэниие ...хэ, тэдэнэй политическэ эрдэм дээшэлүүлхээр комсомолшуу... ...тическэ hуралсал эмхидхэхэ шухала.
...тическэ hуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдэхэ асуудал партийна ор... ...уудай гол анхаралда байха ёhотой. hуража байhан хүнүүдые ...ажа үзэхэ, пропагандистнарые шэлэн томилхо—эдэ бүгэдые эр... ...ража үзэхэ шухала. Бүхы коммунистнуудые марксистско-ле... ... сурталаар хүмүүжүүлхэ, үргэн ниитэ ажалшадые политиче... ...онь хатуужуулха гэгшые парти тон шухалада тоолоно. Пар... ...алсалые улам саашаданъ hайжаруулбал, теоретическэ, методи... ...о хэмжээндэ табижа шадабал, энэ зорилгын амжалтатайгаар ...энь лабтай.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Старейшинэнүүдэй соведэй заседани

РСФСР-эй Верховно Соведэй Старейшинэнүүдэй соведэй заседани Кремлиин Ехэ ордоной Грановита палата соо июлиин 28-да болоо. Автономито республиканууд, хизаарнууд, областьнуудhаа, Москва болон Ленинград хотонуудhаа hунгагдаhан депутадуудай делегацинуудай түлөөлэгшэд зал соо сугларба.

Старейшинэнүүдэй совет зүблэхэ зүйлэй асуудалнуудые, РСФСР-эй долоодохи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сессиин хүдэлмэриин гурим зүбшэн хэлсээ.

Заседаниинь РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ М. А. Ясновой хүтэлбэри доро үнгэрбэ.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

РСФСР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын хэдэ хэдэн комиссинуудай заседанинууд Москвада июлиин 28-да болоо.

Комиссиин түрүүлэгшэ Е. И. Клименкын хүтэлбэри доро болоhон бюджетно-түсэблэлгын комиссиин заседани 1969 оной түрүүшын хахадта республикын гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай асуудал хаража үзөө. РСФСР-эй Финансын министр И. И. Фадеев элидхэл хэбэ. Түрүүшын хахад жэлэй туршада олзо орошын талаар республикын гүрэнэй бюджет 102,7 процент дүүргэгдээ. Олзо оруулха бүхы гол статьянуудаар байгша оной бюджет бараг hайнаар дүүргэгдэжэ байнхай. Зургаа hарын туршада товарна продукци худалдаха түсэбөө республикын промышленность 100,9 процент дүүргээ. Гэхэтэй хамта Россин Федерациин министерствэнүүд, албан зургаануудай зарим предприятинууд болон эмхинүүдэй, автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй, нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай ажахын-финансова ажал ябуулгада тохёолдоhон горитой дутуу дундануудые комисси тэмдэглээ. Новосибирскэ областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо В. М. Зюляевай элидхэлые — республикын энэ томо областьдо бюджедэй ямараар дүүргэгдэжэ байhан тухай элидхэлые комисси мүн лэ шагнаа.

Комиссиин түрүүлэгшэ В. И. Воротниковой хүтэлбэри доро болоhон промышленностиин, транспортын ба хэлхеэ холбооной комиссиин заседани дээрэ РСФСР-эй хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдэй ямар зэргэдэ байhан ба хүгжэлтэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Хүнгэн промышленностиин министерствын тоосоогоор республикын Верховно Соведэй 1968 оной июлиин 18-да гаргаhан тогтоолые тус министерствын ямараар дүүргэжэ байhан тухай республикын хүнгэн промышленностиин министр П. Я. Холостовой элидхэл комиссиин заседани дээрэ мүн лэ шагнагдаа.

Бэеын элүүрые хамгаалха, социальна хангалтын, барилгын ба барилгын материалнуудай промышленностиин. гадаадын хэрэгүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай заседанинууд мүн лэ болоо.

Республикын Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай заседанинуудта хабаадагшад заагдаhан дутуу дундануудые зайсуулха хэмжээнүүдые хараалаад, Россин Федерациин министерствэнүүд болон албан зургаануудта тус тустань үгтэхэ hанамжа дурадхалнуудые баталан абаа.

(ТАСС-ай корр.).

ЕХЭ ЭРХЭ, ЕХЭ ЭРИЛТЭНҮҮД

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани

Сельскэ ба поселково олонхи Соведүүд тэдээндэ үгтэhэн эрхэ хүсэд хэрэглэдэг, үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэлгэдэ шууд оролсодог, социально-соёлой барилга тодорхойгоор хүтэлбэрилдэг болоо. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд Москвада июлиин 28-да болоhон заседани дээрээ иимэ тобшолол хэбэ. Удмуртын АССР-эй. Брянска. Липецкэ. Сахалинска областьнуудай нютагай Соведүүдэй хүдэлмэриие шалгаhан дүнгүүд энэ заседани дээрэ хаража үзэгдэhэн байна. Сельскэ ба поселково Соведүүдэй ажал ябуулгые үндэhөөрнь hайжаруулха арга боломжо олгоhон гүрэн түрын шухала хэмжээнүүдэй абтаhаниинь мэдээжэ. КПСС-эй ЦК-гай 1967 оной мартын 8-най тогтоол, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. ажалшадай депутадуудай сельскэ ба поселково Соведүүдэй эрхэ тухай РСФСР-эй хуули. СССР-эй болон РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведүүдэй энэ асуудалнуудаар гаргаhан тогтоолнууд иимэ арга боломжо хангаа.

Эдэ документнүүд соо хэлэгдэhэн заабаринуудые нютагай Соведүүд ямараар дүүргэжэ байнаб? Сельскэ ба поселково Соведүүд тухай шэнэ хуули. тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэг тайлбарилан ойлгуулхын тула нютаг нютагуудта ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа гэжэ Соведүүдэй хүдэлмэри эрхилдэг РСФСР-эй Верховно Соведэй таhагые даагшын орлогшо Г. М. Сажин Президиумэй заседани дээрэ мэдээсээ. Соведүүд дүй дүршэлтэй кадрнуудаар хангагдаа. Жэшээлхэдэ, Липецкэ областиин гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй 67 процентнь дээдэ ба дунда hургуулинуудые дүүргэhэн хүнүүд болонхой.

Соведүүдэй материальна бааза бэхижэжэ байна. Бюджедүүдэй олзын хубиие үлүүлэн дүүргэhэнэй ашаар Соведүүдэй мэдэлдэ байдаг эмхинүүд болон зургаануудта мүнгэ нэмэжэ табиха арга олгоо. Барилгын. тосхон hууринуудаа болбосон түхэлтэй болголгын талаар колхоз. совхозуудай, предприятинууд болон эмхи зургаануудай мүнгэ зөөрие нилээд олон сельскэ, поселково Соведүүд хуулитай таарайлдуулан нэгэдхэжэ хэрэглэдэг болоо.

Сельскэ ба поселково Соведүүдэй олонхинь хүдөө ажахын ба промышленна предприятинуудай экономикодо шууд хабаадажа, арадай ажахын бүхы hалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр нүлөөлдэг болоо. Сельскэ ба поселково Соведүүдэй газар дээрэ байhан предприятинуудай, эмхинүүдэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүдые Соведүүдтэ дамжуулан хүргэхэ тухай хууляар хараалагдаhан гурим энэ хэрэгтэ нилээд туhалаа.

Сельскэ ба поселково хэдэ хэдэн Соведүүд тэдээндэ үгтэhэн эрхэ түлөөлэлгые үшөөл муугаар бэелүүлнэ гэжэ РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум тэмдэглээ. Олонхи ушарта сельскэ ба поселково Соведүүд юрэнхы асуудалнуудые хаража үзөөд, ажахынуудай саашанхи хүгжэлтын, эдлүүриин газар ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, материальна ба ажалай нөөсэнүүдые ашаглаха, хүдөө ажахын технико бүтэн бүринөөр хэрэглэхэ ба бусад шухала асуудалнуудта анхарал хандуулнагүй.

Сельскэ ба поселково Соведүүдэй хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые зайсуулха, ажал ябуулгыень улам hайжаруулха хэмжээнүүдые Президиум тогтоол соогоо хараалаа.

* * *

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум Республикын Верховно Соведэй табадахи сессиин зүблэхэ зүйлнүүдые хаража үзөө, бүлэг медигүүд. багшанар, артистнууд. уран зураашад. хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай Указуудые баталаа, мүн бусад асуудалнуудые хаража үзөө.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РСФСР-эй ГЭР БАЙРЫН БА ГРАЖДАН БАРИЛГЫН МИНИСТЕРСТВЫЕ ЭМХИДХЭН БАЙГУУЛХА ТУХАЙ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо:

РСФСР-эй Гэр байрын ба граждан барилгын республиканска министерство эмхидхэн байгуулха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. Н...

Москва, 1969 оной июлиин 28.

Ильичэй түрэhэн нютагта узбегүүдэй асарhан амаршалга

УЛЬЯНОВСК. (ТАСС). РСФСР-тэ болоjo байгаа узбек литература ба искусствын декада Волго мүрэн дээгүүр аяншалгаяа үргэлжэлүүлhээр. Июлиин 28-най үглөөгүүр тусхай поезд Казаньhаа гараад, Ульяновска вокзалай перрондо хүрэжэ ерээ. Аха дүү республикын искусстватайнь Ильичэй нютагай вокзал шадархи талмай дээрэ хүн зон танилсаа. Национальна костюмуудые үмдэhэн хүбүүд, басагад узбек хатарнуудые гүйсэдхэбэ. Баглаа сэсэгүүдые бариhан пионернүүд нарата Узбекистанhаа ерэhэн айлшадые амаршалаа.

Литература ба искусствын ажал ябуулагшадтай хамта правительственна делегацинууд — Узбегэй ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Я. С. Насриддинова түрүүтэй Узбегэй ССР-эй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. И. Кочемасов түрүүтэй Россин Федерациин делегацинууд Ленинэй түрэhэн нютагта ерэлсээ.

Ильичэй түрэhэн нютагайхид узбек арадай искусстватай хоёр үдэрэй турша соо танилсаха юм.

Узбек литература ба искусствын декадын баяр ёhололой үдэшэ-концерт областной драматическа театр соо болоо. КПСС-эй Ульяновска обкомой секретарь М. Н. Козлов айлшадые халуунаар амаршалба. Узбегэй ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Я. С. Насриддинова узбек арадай халуун амаршалга дамжуулаа.

ҮБhЭ ЕХЭЭР БЭЛЭДХЭБЭЛ, ҮБЭЛЖЭЛГЭЕЭ hАЙНААР ҮНГЭРГЭХЭШ!

ҮБГЭН ЗАЛУУГҮЙ—ҮБhЭНДӨӨ

Сабшалангай ногооной аалиар ургаhанhаа боложо, аймагай колхоз, совхозууд үбhэ хуряалгаяа урдынхиhаа нилээд оройтожо захалаа. Олонхи ажахынууд энэ хүдэлмэридөө hая hаял жэгдэрэн оробо.

Аймаг соогоо түрүүлэн, «Гигант» колхозой Павел Емельянович Заиграевай тракторна бригада сабшаландаа гараа. Энэ звенодо 2 тракторна косилка. тармуур, пресс-подборщик хүдэлгэгдэнэ. Колхозннгууд тармаhан үбhэеэ тэрэ доронь прессээр ябтална. Түрүүшын 5 үдэртэ 300 гаран центнер үбhэн иигэжэ ябталагдаа.

Энэ звеногой hүүлээр Н. Т. Яковлевай звенонууд үбhэндөө гараа. Эдэ звенонууд бултадаа 80—100 центнерэй hүритэйнүүд болонхой.

Мүнөө тус колхоздо үбhэшэдэй 22 звено хүдэлнэ. Звено бүридэнь 10—15 хүн ажаллана. Колхоздонь үбhэшэдые урмашуулха гурим зохёогдонхой. Тэрэнэй ёhoop түрүү звенонуудта колхозой правлениин, партийна организациин дамжуулгын Улаан туг, шан барюулагдана. Түрүүшын 5 хоногой дүнгөөр П. Е. Заиграевай бригадада Улаан туг, нэгэдэхи зэргын шан олгогдоо.

Мүн Онохойн совхозойхид үбhэндөө оронхой. Совхоз 4 мянга шахуу гектар сабшалантай, тэрэнэйнь 2869 гектарынь уhалагдадаг. Энэ совхоздо 20—25 хүнhөө бүридэhэн үбhэшэдэй томо бригаданууд эмхидхэгдэнхэй. Урдань совхозой сабшалангай ехэхэн хубинь тракторай косилкаар хуряагдадаг байбал, мүнөө жэл гол түлэб гар хажуураар сабшана.

Үбhэ хуряалгын түрүүшын үдэрhөө Семен Викторович Воробьевой звено хурданаар ажаллажа ябана. Энэ звеногой хүдэлмэришэн бүхэн үдэрэй даабари дүүргэнэ, үлүүлэн дүүргэнэ.

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 230 гаран хүн үбhэ хуряалгада гараба. Колхозой 1500 шахуу гектар сабшалангай ногоон морин косилкаар, гараар сабшагдаха юм. Тиимэhээ мүнөө олон хүнүүд гар хажууршадаар табигдаа. Бууса гэжэ газарта Артем Перелыгинэй звено түрүүшын 50 центнерэй hүри бодхоогоо. Энэ звенодо үбhэниинь тракторай шарга дээрэ hүрилэгдэнэ. Иимэ арга хэрэглэхэдэ ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлнэ. Юуб гэхэдэ, трактораар шарга шэрэжэ ябаад, үбhэниинь бааhаа hүрилэгдэнэ ха юм. Энэ ушарта үбhэ бухаллаха, бухал шэрэхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри хэгдэхэгүй болоно бшуу. Тракторай шарга дээрэ hүри хаядаг машина хэрэглэжэ үбhэ сомоходо орой 1-2 хүн хэрэгтэй болоно.

Загарайн аймагай колхоз, совхозуудаар тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Р. БУДАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой түрүү үбhэшэдэй нэгэн П. Е. Заиграев.

В. КАРМИНАЙ фото.

Гусиноозерск городой ажалшад Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудай ниитын малда набшаhата тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Зураг дээрэ: городой хүүгэдэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо набшаhата тэжээл бэлдэжэ байна.

Ф. МОРЕНЕЦЭЙ фото.

ХАМСЫГАА ШАМАЖА ОРОНХОЙ

ХОРИ. (Телефоноор абтаба). Энэ жэлдэ аймагай олонхи ажахынуудта сабшалангай ургаса муу, гансахан хээрын ногоо сабшажа малаа бардамаар тэжээхэ үбhэ абахань бэрхэтэй.

Энээниие hайн ойлгожо, Анаагай совхозой 3-дахи отделениинхид үбhөө сабшахынгаа хажуугаар, набшаhата тэжээл ехээр суглуулжа абаха гэжэ оролдоно.

Мүнөө тэдэнэр 78 тонно набшаhата тэжээл бэлэдхэжэ, тэрэнээ хуу баглаа баглаагаар уяад, hүүдэр газарта үлгэжэ хатаана. Бүхыдөө 110 тонно тиимэ тэжээл бэлэдхэхэ юм. Модоной ногоон намаа, мүшэр хухалха хүдэлмэридэ hургуулиин hурагшад, Хори тосхоной организаци, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадана.

Тиихэдэ энэ отделенидэ 35 гектарай ногоон гар хажуураар сабшагдаа. Эдэ үдэрнүүдтэ Байсын-Үбэр гэжэ ой модотой, шугы бургааhатай, намаг болдогтой газарта олохон гар хажууршад үбhэ сабшажа байна. Тэдэнэй дундаhаа Г. Б. Базаржаповай, Г. Ж. Дондоковой, совхозой мэдээжэ луговод Т. М. Лужниковай даадаг звенонууд үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Үбhэ ногооной ургаса муу гэжэ анаагайхид уруу дуруу боложо байнагүй, ниитынгээ малда тэжээл шадаал hаа ехээр бэлэдхэхын тула бүхы арга боломжоёо хэрэглэнэ, хамсыгаа шамажа хүдэлнэ.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Коммунист тухай хөөрөөн

ХҮСЭҺЭН ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭХЭ

Үнгэрһэн жэлэй ноябрь һарада һэн. Хүдөө тосхонуудаар ябахада, хүн зоной хөөрэлхэдэ юумэниинь нэгэ—КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй тогтоол тухай. Ороной хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр саашадань хүгжөөхэ, алишье һалбариинь ашаг олзотой болгохо харгы зам зааһан партиин Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэринүүдые хаа хаанагүй һайшаажа, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэмжээ ябуулгануудые хараалжа, бии байһан арга боломжонуудаа элирүүлэн элсүүлжэ байһан үе байгаа бшуу.

Тиимэһээ бидэнэрэй, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишодой нэгэн Бутыт Гармажаповна Банзаракцаевагай отарада ажал хүдэлмэритэйнь танилсахаяа ерэн сасуумнай, Пленумэй тогтоол тухай хөөрэлдөөнэй эхилхэдэ, гайхалтай юумэниинь угы байгаа бэлэй.

— Һаһа саг соогоо абтаһан тогтоол лаа. Хүдөө ажахы хүгжөөхэ хэрэгтэ манай парти, правительство хэды ехэ анхаралаа табина, оролдолго гаргана гээшэб! Партиин XXIII съезд, һүүлээрнь Центральна Комитедэй мартын Пленум, мүнөө болоходо үшөө нэгэ тогтоол. Бидэнэр, колхознигууд, өөһэдынгөө ажал хэрэг, ажаһуудал дээрэ эдэ тогтоолнуудай хэды ехэ ашаг туһатай байһаниие элигээр харанабди. Жэл ерэхэ бүри колхознай баяжана, хүгжэнэ, манай ажабайдал баян дэлгэр болоно бшуу. — гэжэ Бутыт Гармажаповна нүхэдтөө хөөрэжэ байгаа һэн.

Ябаһан хүн яһа зууха гэдэгтэл, бидэнэр агитаторай хөөрэлдөөндэ дайралдажа ерэһэн байгаабди. Ехэл һонирхолтой, үнэн сэдьхэлэй хөөрэлдөөн болоһон юм. Хонишодой һонирхохо, хэлэхэ юумэн олон, гомдохошье юумэниинь байгаа һэн. Ушарынь гэбэл, орой ноябрь болобошье, отарада үгтэһэн ногоон һолоомониинь таряалан дээрэ саһанда хушагдашанхай зандаа. Өөһэдөө суглуулжа, зөөжэ асарха гэхэдэнь, сүлөө забдань олдохогүй, үрдихыншье аргагүй. Нэгэнниинь хонидоо даагаад бэлшээридэ гараха. Газаань хэдэн толгой хонид үлэнэ.

— Теэд яахабши, хүн ерэжэ туһалха юм гэжэ хүлеэгээд һуултагүй, өөһэдөө оролдохо болоно гээшэбди, —гэжэ хонишод хэлсэһэн юм.

Артелингээ ажал хэрэгэй түлөө эндэхи хонишодой бүхы һаналаа табижа, оролдожо ябадагынь энэ хөөрэлдөөнэй үедэ элитээр харагдаа бэлэй.

Маанадай энэ уулзаһанһаа хойшо 8 һарын үнгэрөөд байхада, бидэнэр дахинаа тэрээгүүр ябажа, ажал хэрэгээрнь һонирхоһон байнабди. Мүнөө жэлэйнь түрүүшын тобшо дүнгүүд гэбэл, нүхэр Банзаракцаевагай отарынхид байһан ондо 100 эхэ хониной оориһоо 104 хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ, эхэһээнь һалгаагаа. Хурьгадынь тобир таргануд, түс бүридөө 20—22 килограмм шэгнүүртэй, эхэһээн илгагдаһан байна. Һооһо хайшалха түсэбшье дүүргэгдэнхэй.

Энэ амжалтыень дайралдаһан лэ ушар юм бэзэ гэжэ зарим хүнүүд һанажа болохо. Огто тиимэ бэшэ. Нүхэр Банзаракцаевагай даадаг отарынхид һүүлэй хэдэн жэлэй туршада ажал хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйлана. Нёдондо жэлэйнь дүн тухай энэ тобшохоноор һануулалтай. 1968 ондо тэдэнэр 100 эхэ хонин бүриһөө 103 хурьга абажа, 22—22 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэһээнь һалгаажа, республикын хонишодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ илажа гараһан байгаа.

Иимэ болохолоороо мүнөөнэйшье амжалта мини лэ болоһон ушар бэшэ, харин хүсэл оролдолгын ашаа үрэ гэжэ сэхэ хэлэлтэй.

Хонин һүрэг даажа абаһаар нүхэр Банзаракцаева 13-дахи жэлээ боложо байна.

— Түрүүшээр бэрхэтэйшэг байгаа һэн. —гэжэ Бутыт Гармажаповна хөөрэнэ. —Хонин ажалтай урдань ушарагдаагүй, ходол үнеэдэй хойноһоо харууһалжа ябагдаа бэлэй. Һүүлээр хүнэй хойно орогдоогүй, бараг түрүүшүүлэй зэргэдэ ябалсажа байхадамни, колхозой түрүүлэгшэ хониной отара абахыемни дурадхаһан юм. Арсахашье аргамни байгаагүй һэн, колхоздомнай хонишод олоор дуталдажа байгаа бшуу...

Тэрэ сагһаа хойшо арба гаран жэл болобо. Тухашарха, сошорхохо ушар яһала олон байгаа юм бэзэ. Түрүүшээр дүй дуршал угы дээрэһээ, мүн гайра байдалай. Үбэл тэжээлэй дуталдахаһаа эхилээд, хонишодой ажалда дайралдадаг бэрхэшээлнүүд олон ха юм.

Бутыт Гармажаповнатай мүнөө уулзажа, ажалайнь дүй дуршал тухай һурахада—хүнэй ойлгожо, мэдэжэ ядаха юун тиимэ нюуса байхаб лаа, имагтал оролдожо, һаналаа табижа ажаллана гээшэлди гээд энеэбхилэн, дарууханаар хэлэдэ.

Тиимэл байгаа ёһотой. Бусадшье бэрхэ малшадтай золгожо хөөрэлдэхэдэ, «манай ажалда хүнһөө нюуха, далдалха юумэн байхагүйл, оролдохол хэрэгтэй» гээд харюусадаг шуу. Зүгөөр тэдэнэрэй хэлэдэгээр оролдохо, газаные зүбөөр ойлгохо хэрэгтэй.

Оролдожо, һаналаа табижа ажаллаха гэшые нүхэр Банзаракцаевагай дүй дуршал дээрэһээ тобшохоноор харуулха хүсэлэнтэйбди.

Малай харууһалга, эдеэлүүлгэһээ, хонин ажал дээрэ абажа хэлэбэл, бэлшээриһээ эхилдэг гээшэ. Бутыт Банзаракцаева ашэн, гайхангүй түрүүшээр үнинэй хонишодто ошожо ажал хүдэлмэритэйнь танилсадаг, мэдэхэгүй юумэеэ һуража, мэдэжэ абахые оролдодог һэн. Тиигэжэ отарада даалгагдаһан бэлшээреэ зүбөөр хэрэглэжэ һураба. Жэлэй ямар сагта, үдэрэй ямар байхада хонидоо хаана бэлшээбэл һайн бэ гэжэ нүхэдтэеэ зүбшэлэг, хөөрэлдэдэг юм. Хонидоо үрэжүүлхэ үедөө хэрэглэхээр отарынгаа байрада ойро дүтэ бэлшээри арга бэшэ үлөөдэг. Отара даажа абаха үедэнь колхоздо хурьгал хабартаа олоор абтадаг юм һэн. Зүгөөр олохон хонишод үбэлэй хурьга абадаг болоод байгаа. Хаража, боломжолжо үзэхэдэнь, үбэл хурьга абахада үлүү һайн байһаниинь элитэ харагдажа эхилээ бэлэй. Хонид хүсэ шадалаар һайн байхадаа хүсэтэ түргэн орохо гэхэ гү, али үрэжүүлэгдэхэ, тиимэһээ һүбайхахань тон үсөөн. Үбэлдөө үбһэ тэжээлэй элбэг байхада хурьгалха, хурьгадынь зунай бэлшээридэ гаратараа томохон болоһон байха. Тиигэжэ 20—25 килограмм шэгнүүртэй болоод байхалаа. Эхэһээн һалгаагдажа, бэеэ хүсэнги мал болодог шуу.

Хонидоо шадаал һаа тобир таргаараар үрэжүүлхые оролдодог. Тэнхэ тамираар һайн мал үрэжэлтэй, түлынышье томо байдаг гэжэ малшадта мэдээжэ ха юм. Эгээл мүнөө үедэ хонишодой халуун хаһань оронхой—ерээдүйн түл тухай бодомжолхо, оролдохо саг ерээ бшуу. Энээн тухайгаа түс отарынхид мартанагүй. Үнгэрһэн хабар, энэ зундаа хэды гал гасуур байбашье, хонидынь хүсэ шадалаар һайнууд. Бэлшээреэ зүбөөр хэрэглэһэнэй, өөһэдэйнь лэ оролдоһонойнь ашаа үрэ ха юм.

Хурьга абалга—хонишодой ажалда эгээл харюусалгатай үе гэжэ мэдээжэ. Энээндэ бүри эртээнһээ—мүнөөнһөө бэлдэжэ эхилэнхэй. Хохир бэлдэхэ, хашаа хорёогоо заһабарилха гэхэ мэтэ хэхэ ажалынь ехэ.

— Хүн зондо, ерэхэ тархашуулда найдажа һуудаггүйбди. Өөрынгөө гараар хэһэн бүтээһэн юумэ найдамтай. Хурьга абалгын халуун хаһын ерэхэтэ һанаа амар байхаш. —гэжэ ахалагша хонишон хөөрэнэ.

Бутыт Гармажаповна өөрынгөө урлахине харлал һуудаггүй хүн. Туйлаһан, амжаһан тухайгаа түрэл колхозойнгоо хонишодтой, холоһоо ерэһэн айлшадтай дуратайгаар хөөрэлдэдэг, ажал хүдэлмэри тухайгаа тодорхой дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ угаг заншалтай. Хэрэгтэй болобол, өөрсэшье ошожо туһалалсахаяа арсахагүй арюун һайхан абари зантай гэжэ нүхэдынь хэлсэдэг.

Тиимэл ха юм, коммунист хүн гээшэмнай. Партиин гэшүүнэй нэрэ хүндэ, коммунистын һэмхэл гээшэ хаанашье, ямаршье ажал дээрэ элитээр харагдадаг.

Коммунист Бутыт Гармажаповна Банзаракцаева колхозой парткомой гэшүүн юм. Нүхэдэйнгөө иимэ ехэ этигэл найдабарила хоёрдохёо хүртэнхэй, тэрэнииень дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй оролдоһоор.

Туйлаһанаараа һанаагаа амаангүй, бүри ехэ амжалта туйлажа, багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэйнь алдарта ойе угтахаар коммунист Бутыт Гармажаповнатай отарынхид шиидэнхэй.

Коммунист хүн хүсэһэн зориһондоо хүрэхэ байха гэжэ найдамнай. Хүсэ шадалшье, хүсэл зоригшье бии ха юм.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ

ТҮСЭБӨӨ УРИДШАЛАН ДҮҮРГЭБЭ

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, алба хаагшадай дунда Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэһэн социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Заводой хүдэлмэришэд байгша онойнгоо түсэб, социалис уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шармайн оролдожо, бүхы хүсэ шададаа элсүүлэн ажаллана. Заводой хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй манлайда фрезеровщик, коммунис ажалай ударник Сергей Хохряков ябалсана. Энэ нүхэрнай байгша онойнгоо түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргээд, мүнөө түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байна. Гэхэтэй хамта Сергей Хохряков Зүүн Сибириин технологическа институдай үдэшын отделенидэ һуралсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сергей Хохряков.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

НОТ—мүнөө үеын эрилтэ

НОТ БА АЖАЛАЙ БҮТЭЭ[СЭ]

Ажалые эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ талаар түрүүшын горитой алхам 1966 онһоо хэгдэжэ эхилһэн. Оройдоо хоёр-гурбан жэлэй үнгэрөөшье, ехэ ажал хэгдэһэн, согсолон гаргахаар үрэ дүн бии болоһон байна.

1968 онние абаад үзэе. НОТ нэбтэрүүлхэ хэлэн түсэб табигдаа. Зариманиинь холын хараатайгаар, хэдэн жэлэй туршада бэелүүлэгдэхээр хараалагдаанхай. Зарим түсэбөөр тодорхойлогдоһон хэмжээ ябуулга нэгэ жэл соо бэелүүлэгдээд, үрэ дүнгөө харуулдаг гээшэ. Нёдондо жэлэй хугасаада иимэ зургаан түсэб бэелүүлэгдээ. Түсэбөөр хараалагдаһан хэдэн хэмжээ ябуулга, дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 17780 түхэригэй сэбэр олзо доход оруулагдаһан байна.

Заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэришэд НОТ нэбтэрүүлхэ түсэбые бодото дээрэнь дүүргэхэ хэрэгтэ олоороо хабаадалсана. Электродвигатель, автокран бүтээлгын, шудхалгын ажалые оньһожоруулха, бага гаргашатай болгохо асуудалда олон хэмжээн зорюулагдаа.

Ажалай эмхидхэлые нарижуулха, хэрэгтэй болохо материал, инструментнүүдые эртэнһээ бэлдэхэ, ажалай нормо хэрэжэ үзэхэ продукциин шанар һайжаруулха гэхэ мэтэ НОТ нэбтэрүүлхэ түсэбөөр хараалагдаһан байна. Тиихэдэ хүдэлмэришэдтэ ажаллаха таатай зохид эрхэ байдал хангаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гээшэ эдэ түсэбүүдэй гол шухала эрилтэнь болоно.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ олон онол арга, харал зам бии. Тиихэтэй хамта ажалай бүтээсын дээшэлжэ байһые элирүүлэн харуулһан мүн лэ олон зүйл бии. Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын тула хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ шухала болонхой. Экономическа шэнжэлгэ хэжэ, коллективэй хүдэлмэриин үрэ дүн согсолон хаража үзэхэдэ, заводой продукци бүтээлгые улам дээшэлүүлжэ, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ һайжаруулжа байһаниинь элитэдэ болоно.

1966 оной үрэ дүнтэй сасуулхада, 1968 ондо 27,8 процентээр ехэ продукци бүтээгдээ, олзо доход абалга хоёр дахин дээшэлээ, ажалай бүтээсэ 17 процентээр ургаа.

Энэ һайн үрэ дүн болоно. Ажалые эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ хэмжээ ябуулга бэелүүлһэнэй ашаар завод бүхы дээрээ һайн үрэ дүн туйлана. Заводой цех бүхэндэ НОТ нэбтэрүүлгын совет эмхидхэгдэнхэй. Инженер, техник, мастер, экономист, нормо зохёогшод, үйлэдбэриин түрүүшүүл советүүдэй гэшүүд юм.

Эдэ советүүд эдэбхитэйшүүлэй туһаламжаар үйлэдбэриин олон шухала асуудал шиидхэлсэнэ. Үлүү ябадал усадхаха, ехээр эсэнгүйгөөр ехэ продукци бүтээхэ асуудалнууд НОТ нэбтэрүүлхэ советүүдэй анхаралда абтанхай. Тиимэһээ тэдэнэр цехүүд соохи байдал һайжаруулха, хүдэлмэришэдэй ажалладаг газарые зүбөөр гэрэлтүүлхэ, ажаллахада зохид эрхэ байдал хангаха асуудалаар саг үргэлжэ һонирхоно.

Ажалай, мүнгэн зөөриин, эд хэрэгсэлэй бага гаргашатайгаар ехэ продукци бүтээхэ тон шухала. Советүүд энэ асуудал бүхы талаһаань шэнжэлжэ хараһан, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга тодорхойлһон байна. Продукци бүтээлгын зарим ажал орёо, эсэбэритэй юм. Бүтээсэнь бага. Хүдэлмэришэн нимэ нэгэ янзын ажал хэжэ байхадаа түргэн эсэдэг, бүтээсэнь бага байдаг. Теэд нимэ ажал хэнгүйгөөр электродвигатель гү, али автокран бүтээхын баһал аргагүй юм.

Олоороо зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр хүдэлмэришэн бүхэн хэдэн мэргэжэл шудалха ёһотой гэһэн тобшолол хэгдээ. Жэжэ, нэгэ янзын ажал хэжэ залхуугай хүрэхэдэ, ондоо юумэ бүтээжэ эхилхэдээ хүн ехээр эсэдэггүй байба. Мүнөө заводой олон хүдэлмэришэд нэгэ халаанай үедэ ондо ондоо янзын ажал дүүргэдэг болоо. Жэшээлхэдэ, токарь Виктор Фролов фрезеровщигой мэргэжэл шудаланхай. Электродвигателиин роторые утаһаар оройгшо Иннокентий Яковлев мүн лэ фрезеровщигой мэргэжэлтэй. Шудхалаа хэгшэ Ананий Бондарь мүн лэ ондоо ажалда дуршаһан байна. Хүдэлмэришэдэй нэгэ-хоёр ондо ондоо мэргэжэл шудалаад байхада, ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлээ.

НОТ нэбтэрүүлхэ советүүд ниитын ашаг үрэ дээшэлүүлхэ ямар арга боломжын бии байһые элирүүлнэ. Цех, участок бүхэнэй эрхэ байдал шэнжэлэгдэжэ, хүдэлмэриин сагай хэр зүбөөр хэрэглэгдэдэг, материал, мүнгэ зөөриин ямараар гаргашалагдадаг байһаниинь шалгагдадаг болоо. Ажалаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэдэ ажалай бүтээсэ дээшэлдэг, продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулха арга олдодог, ашаг олзо оруулагдадаг байна.

Кран бүтээлгын кузнечнэ таһагта ажалаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ талаар ондо ондоо 17 хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдээ. Түмэршэ дархашуулай ажал оньһожоруулха арга хэрэглэгдээ. Түмэр хайлуулдаг пеэшэнэй хажууда ехэ халуун, эндэ ажаллахада хүшэр байгаа. Зарим хүнүүдэй гар, нюураа халааха аюул дайралдадаг һэн. Эндэхи эрхэ байдал таарамжатай болгохо асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаба. Тиигэжэ түмэр халаадаг пеэшэниие уһаар халхалха арга олдоо. Дээрэһээ доошоо дуһаалан гоожожо байдаг уһан таһаг соохи температура гуримшуулдаг болобо. Иигэжэ дархашуулай ажалай бүтээсэ 10—15 процентээр дээшэлһэн байна.

Шудхалтын, инструментальна, электромеханическа болон ондоошье цехүүдтэ НОТ нэбтэрүүлхэ түсэб бэелүүлэгдэжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, электромеханическа цех соо уйтан бэйжа, бүтээсэ ехээр ... эрхэ байдал угы юм. Советэй гэшүүд, уралан нарижуулагшад һайса боложолжо үзөөд, томо түхеэрэлгэнүүдые багануудаар һэлгэһэн байна. Нэгэ участок эндэо тээшэ зөөгдөө. Эдэ бүгэдын ашаар цехэй талмай 84 дүрбэлжэн метрээр ургэдхэгдөө.

Цехүүдые зүбөөр гэрэлтүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн,
гэрэлтүүлгын шэнэ
тодхоһон байна. Та
эрхэ байдалда ажал
бүтээсэнь ехэ байдаг
дые бэлдэдэг участоги
центнэ лаампануу
электро-түхеэрэлгэ хаб
ажалай бүтээсэ 10—
тээр дээшэлһэн, 1384
алмалта хэгдэһэн юм.

Ажалай зохид эрхэ
улха шанартай. Хүдэ
ажалай бүтээсэ улам
лэгдэжэ байхаһаа гар
циин шанар һайжаруу
шэ. Продукциин шан
асуудал мүн лэ ехэ шу
мэһээ ажалые эрдэм у
дэһөөр эмхидхэхэдэ,
шанар дээшэлүүлхэ ас
хэлсэнэ.

Манай заводой бүтэ
продукци оронойнмнай
ластьнуудта, хилын са
рэнүүдтэ эльгээгдэнэ.
шэд заводойнгоо, мүн
нэрэ хүндэ дээрэ тоо
саг соо ашаглагдаха,
һайн, харахада зохид,
скэ машина бүтээхэ г
додог. Һайн шанартай
бүтээхэ эрхэ байдал
хажуугаар голодоһогүй
ци бүтээгшэдые урма
рим хэрэглэгдэнэ. Мүн
бүтээн гаргагдадаг пр
92,1 процентнь бүсэ
техническэ хиналтын т
шаагдадаг болоо.

Ажалай бүтээсэ д
онол аргануудай нэгэ
дэ, үйлэдбэриин хэрэ
гамтайгаар хэрэглэхэ
лоно. Ажалаа эрдэм ү
дэһөөр эмхидхэхэ түсэ
скэ дэбжэлтэ түйлаа
нягта холбоотойгоор б
нэ. Шэнэ техникэ, түх
хүүдтэ тодхогложо бай
түхеэрэлгын бүтээсэ
үйлэдбэриин хэрэгсэл
хэрэглэхэ, тэдэнһээ пр
лэдбэрилгые ехэдхэхэ
но.

НОТ нэбтэрүүлхэ сов
лан нарижуулагшад
үйлэдбэриин асуудал
байнхай. Үйлэдбэриин
эдэбхи үүсхэл гарган,
дурадхал нэбтэрүүлнэ.
дэлмэеришэдэй урал
жуулгын, НОТ нэ
хэрэгтэ эдэбхитэйгээ
далсаха бүри энэ ажал
байдаг. В. И. Ленинэй
100 жэлэй ойе нэрэ
угтаха гэһэн мүрысөө
олон эдэбхи үүсхэл г
дэмжэгдэжэ байһаар. Э
най, техникын түйла
шэглэн, хүдэлмэришэд
бэрингөө шухала асуу
хэхэ бүринь ажал зүбө
хэгдэнэ гээшэ.

Үйлэдбэреэ зүбөөр э
культурыень дээшэлүү
байһан арга боломжо, э
гамтайгаар хэрэглэхэ,
нуудһаа продукци аб
шэлүүлхэ, продукции
һайжаруулха гэхэ мэтэ
нууд НОТ нэбтэрүүлгы
дэй гол анхаралда абта
лэлбэреэ зүбөөр эмхид
лай бүтээсэ дээшэлүү
түрүүшын алхам заво
байна. Энэнь НОТ нэб
ашэ үрэ мүн. Н. Д

«Электромашина»
ахалагша

Репортаж

ТҮРҮҮШЫН ҺҮРИНҮҮД

ҮҮР ХИРААЛХАҺАА хойшо хажуурай ханхинаан, косилкын таршаганаха, залуушуулай дуулалдаха абяан Хойморой үргэн талаар таһарнагүй, мүн түрүүшын үндэр һүринүүд жэрылдэжэ эхилээ.

Зунай халуунай сагта үбһэн дээрэ ажаллахада, ямар һайхам даа! Үбһэ ногооной, сэсэг набшын үнэр хоншууханаар анхилна. Арюун тунгалаг агаарта ажаллажа ябахада хүнгэн гээшэнь!

Басагад, хүбүүд хүхюутэй шамдууханаар үбһөө тармажа, дуугаа дуулажа, бухалаа бодхонод. Энэ үдэртөө хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүүгээр наран шаража, аяма халуун болобо. Мүн бухалнууд, һүринүүдшье түргэн бодоно. Үбһэшэдэй ажал хүдэлмэриие шалгажа ябаһан Галбайн отделениие эрхилэгшэ В. Д. Митриков партийна эхин организациин секретарь С. Д. Бадлуев хоёр һахы-һалаг болотороо үбһэ асалжа, һүри бодхолсонод.

Пархаев үбгэн хара шляпа малгайгаа абажа, уршалаатаһан нюурайнгаа хүлһэ аршахазуураа: «Аи даа, мүнөөнэй залуушуул урданайхида орходоо һураггүй ондоо болоо байна даа. Хүтэлбэрилэгшэдэйнь хүдэлхые харыш. Иимэ зоной байдал һуудал һайжарангүй яахаб даа» гэжэ ухаандаа шэбшэнэ.

Энэ үбгэн бүри залууһаа хойшо зүрхэтэй ажалша, хэһэн юумэндээ бүхы һаналаа табижа, хараалагдаһан болзорһоон уридшалан дүүргэхые оролдодог байһан юм. Мүнөө наһатай болоошье һаа, гараа барьяад һуудаггүй, жэлэй дүрбэн сагта нэгэ үдэр һамшакгүй хүдэлжэл ябадаг. Манай «Восточные Саяны» колхозой Галбайн отделениин эрхим тракторист гэжэ алдаршаһан Бадарша Пархаев мүнөө үбгэрөө, яһа үһаниинь шархирдаг боложо, түмэр хүлэгөө жолоодохоёо болёо. Зунай сагта гар хооһон һуунагүй, үбһэшэдэй хажуур дабтажа, сомогдоһон һүринүүдые шорууддаг. Үшөө сүлөөтэй сагтаа загаһа хахуулидадаг, ехэл хүнгэн үбгэжөөл. 62 хүрөө гэжэ һанахаар бэшэ.

Бүхэли үдэртөө ажаллаһан үбгэжөөл нэгэшье эсэһэн хэбэр үзүүлэнгүйгөөр отогтоо ерэжэ, нэгэ аяга ногоон сай гудамхяад, хажуураа дабтажа эхилнэ. Отделениин эрхилэгшэ Владимир Митриков Бадарша үбгэнэй хажууда ошожо:

— Амархаяа яанабта, мяханай гаратар хөөрэлдөө хэебди, —гэжэ үбгэндэ хандаба.

— Эдэшни үглөөгүүр сабшахаяа гараха ха юм. Дабтагдаагүй хажуураар ногоо даалгаха аал? Намгүйгөөр ухибүүдээрээ хөөрэлдэгты даа, —гэжэ дуугараад, алхадаа нёлбожо, бүри эршэтэйгээр хажуураа тоншоно.

Үдэшын наран урга тудан улайжа, һэрюун жабар һэбшээлнэ. Сэсэг набшаар бүрхөөгдэһэн үргэн дайдын жэгүүртэ шубуухайнууд жэргэжэ эхилнэ.

Ухибүүд отогойнгоо газаа барандаа сутларжа, отделениин эрхилэгшын үгэ хэлэхые шагнанад. Тэрэ малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай, правленидэ табигдаһан түсэб, үбһэшэдэй үдэрэй график тухайда олон юумэнүүдые хэлэхэ зуураа:

— Танай звенодо 1300 центнер үбһэ хуряаха даабари үгтөө. Түсэбөө үлүүлэн дүүргэхые оролдыт даа, —гээд Владимир Дагбаевичэй үгэеэ дүүргэхэлээр, звеное даагша Б-С. Тапхаев тоо мэдээсэл хэхэ тетрадь барьяад, бодошобо.

Манай звенодо Галбайн найман жэлэй һургуулиин ухибүүд хүдэлнэ, барандаа 20 хүмди. Теэд ямаршьегүй һайн ажалаа дүүргэжэ байнабди. Арбан хоногой турша соо гушаад һүри бодхогдоо, сабшагдаһаншье, тармагдахашье үбһэмнай ехэ байна. Тиигээд косилкын машинист Самба Ардуев нэгэ үдэр соо түсэбөөр хараалагдаһан 3 гектарай орондо 3,5 га сабшана, —гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Хойто үдэрынь түргэн урасхалтай Түнхэн голой тохой соо хажуурай хиир-хюур гэхэнь үүр бүрэнхыһөө таһарнагүй. Хурса хажуурнууд бутын хоорондуур һолжоржо, һогооборшье үбһэ үлөөнгүй, хара хүрьһөөрнь хюһана.

В. ХАЛХУЕВ.

Түнхэнэй аймаг.

Ниислэл-хото — Улаан-Үдэдэмнай хушагдамал дэлгүүрэй барилга дүүрэжэ, һаяар нээгдэхэ болонхой. Энэ дэлгүүр 3200 дүрбэлжэн метр талмайтай, наймаанай 520 һууритай байха юм. 200 тонно түргөөр гутадаг эдеэ хоолой (мяхан, һүн, загаһан ба бусад) зүйлнүүдые багтааха холодильник эндэ тодхогдоно.

Мүнөө энэ дэлгүүрые мозаична зурагтай, элдэб үнгэтэй бетоноор оёорлоно, шаажан плиткэнүүдээр ханална. Энэ хүдэлмэри Фёдор Тимофеевич Мартыновай хүтэлбэрилдэг плиточнигүүдэй коммунис ажалай бригада хэнэ. Дээрэхи зурагта бригадир Ф. Мартынов үнгэтэ бетоноор оёорложо байна. Доодо зурагта коммунис ажалай ударник Георгий Федосеевич Васильев шаажан плиткээр ханалжа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ОЛОНОЙ СУГЛАРДАГ ТАЛМАЙНУУДТА

Улаан-Үдэ городой Октябрьска районой элидхэл, хөөрэлдөө үнгэргэгдэдэг талмайнуудта хамта 11 элидхэл июль, июнь һарын туршануудта үнгэргэгдөө. Уласхоорондын байдал тухай 5 элидхэл хэгдэһэн байна. Пролетариин агууехэ вождь В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Ленинэй мүхэшэгүй образ гаргаһан совет литература, искусство тухай тон һонирхолтой хөөрэлдөөн үнгэргэгдэһэн юм. Гадна түймэрһөө лажа һэргылхэ тухай киножурнал харуулагдаба.

Элидхэлшэдэй бэлэдхэл һайнтай байһанһаа сугларагшад лекци угаа анхаралтайгаар шагнагдаа. Городой Южный поселогто оршодог мелькомбинадта элидхэл, хөөрэлдөө үнгэргэдэг зохид талмай бии. Недели бүхэндэ хүдэлмэришэд эндэ сугларжа элидхэл шагнадаг. Һони һонин кинонуудые һүүлээрнь харадаг заншалтай. Гадна Бабушкин

үйлсэдэ ажаһуугшад
һаранuудта 22 элидхэ
байна. Ухибүүдые
уласхоорондын үдэртэ
Октябрьска районой
нуудай таһагые дааг
ва элидхэл хэһэн. «З
гэмэй лекторнууд нүх
Григорьев, Москалев
хоорондын байдал т
холтой элидхэлнүүдые
рагшадай хүсөөр хэ
табигдаа. М. ДР

НЮТАГАЙ БҮРИН ЭРХЭТЭ ЗАСАГ

ОЛОНИИТЫН ҮҮСХЭЛ ХҮСЭТЭЙ

Торийн совхозой хүдэлмэришэдэй, нютагай мэргэжэлтэдэй, алба хаагшадай ажаһуудаг Алцаг, Армаг, Түдхэлдөөгэ гэжэ тосхонуудай зон манай сомоной Советэй харьяата юм. Эдэнэрэй дундаһаа эгээл эдэбхитэй, найдамтай, хүндэтэй нүхэд Советэймнай депутадууд боложо һунгагдаһан. Һунгалтын һүүлээр болоһон сессинүүд дээрэ Советэй үмэнэхи зорилго, эрилтэнүүдые дүүргэхэ тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа һэн. Депутадуудай комиссинууд, бүлэгүүд, депутат бүхэн һунгагшадай захяа, һанамжануудые бэелүүлхын тула юу эмхидхэхэ, хэхэ байһанаа тодорхойлонхой. Сомсоветэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдэлмэрилэгшэ, депутат бүхэн урдахи зорилгоёо болото дээрэнь бэелүүлхын тула шадал соогоо оролдожо, эдэбхи гарган хүдэлжэ байна.

Совхозой малда үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ хэрэг—мүнөөдэрэй шухалын шухала зорилго болоно. Совхозой хүдэлмэришэдһөө гадна, тосхонуудай бүхы эрхэтэдые молоной набша мүшэр суглуулгада, витаминтай тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадуулха гэжэ сомсоветэй гүйсэдхэхэ комитет тогтоогоо. Мүнөө набшаһата тэжээл суглуулгада ганса Алцаг тосхонһоо 40—50 хүн хабаадана. Тэдэнэр үдэрэй туршада 50—75 центнер набша намаа бэлэдхэнэ. Хүбшын сабшаланда үбһэшэдэй бригада, звенонууд гаранхай. Холо, дүтүүр малай тэжээл бэлэдхэгшэдэй хэрэглэмжые һайса хангахын тула худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг эмхинүүд тусхай хэмжээ хараалжа, тэдэнээ Сомсоветэй гүйсэдхэхэ комитетэй зүбшэн баталаа. Тиин саг үргэлжын комиссиинхид хараалагдаһан хэмжээнүүдэй хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһые мэдэхэ, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгада хиналта хэхэ, хэрэгтэй гарабал, туһаламжа үзүүлхэээр бэлэн.

Сомоной Советэй ажал ябуулгада олониитые эдэбхитэйгээр хабаадуулха асуудалда онсо анхарал хандуулагдана.

Сомоной тосхон бүридэ үйлсын комитедүүд, эрадай дружина, эхэнэрнүүдэй совет, нүхэдэй сүүд, лавочна комисси эрхэтэдэй хамтын суглаагаар һунгагдаад, ажалшадай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар хүдэлмэрөө эмхидхэнэ.

Жэшээ болгон нэгэ баримта дурдая: үйлсын комитедүүд һуурин тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо зорилгоор һүүлэй хоёр жэлэй туршада ехэхэн юумэ хээ. Тосхон бүхэндэ элдэб модо олоор һуулгаа. Мүнөө айл бүхэнэй газаа зохидоор гоёожо бариһан палисадник, досоонь таримал модод һагсайн ургажа байнхай. Алцаг тосхондо энэ жэл хамтын сэсэрлиг һуулгагдаа. Тэндэ нютагай 500 хэһэг элдэб модод, 200 хэһэг жэмэстэ модод асарагдаад, һайн харууһатайгаар ургуулагдажа байна. Угаа ошоторoo эндэхи сэсэрлиг питомник болгогдохоор һанаашалагдана.

Сабшалан хадалангай ургаса дээшэлүүлхэ, хамтын малда элдэб тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын тула олоной хүсэ элсүүлэн хабаадуулха хэрэгтэ үйлсын комитедүүд энэ жэлдэ илангаяа ехэ анхарал хандуулна.

Газараа үрэжүүлжэ, уһалжа, ургасыень дээшэлүүлхэһээ гадна, тэрэнээ һайнаар харууһалха, малда гэшхүүлхэ, түйбүүлхэгүй, хожомдонгүй хуряажа абаха гээшэ тон шухала байдаг. Һуурин тосхонууд шадарай тарялан, сабшалан хорёологдоогүй байһанаа малаар түйбүүлэгдэдэг, хоролтодо ородог бэлэй. Энэ дутагдал үйлсын комитедүүдэй һанаае зобоодог болоһон.

Тосхон бүхэнэй комитедэй эдэбхитэд нютагайнгаа айлнуудта хандан, совхозой тарялан, сабшалан һайн дураараа хорёолжо, хүүшарһан посхоодыень заһабарилжа үгэе гэжэ уряалаа һэн. Айлнуудаар ябажа хөөрэлдөө хээ. Энэ үүсхэлыень хүнүүд халуунаар угтан дэмжээ. Тосхонуудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад, пенсионернүүд ажалһаа сүлөө сагтаа хэрэгтэй һургааг бэлдэжэ ойһоо гаргаад, табан километр утатай посхоод баряа, долоон модо тухай посхоод һэльбэн шэнэлээ. Торийн совхозойхид тиигэжэ һайн һэшхэлээрээ ехэхэн хүдэлмэри хэбэ. Самбил Базарович Цыбиков, Цыдып Цыренович Цыренов, Ринчин Чагдурович Ринчинов, Очир Батуевич Батуев, Будажап Чагдурович Чагдуров гэгшэд илангаяа ехэ үүсхэл гарган, бүгэдэндэ жэшээ харуулаа. Эдэ пенсионернүүд хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ горитойхоноор хубитаяа оруулһан, нютагай хүндэтэй үбгэд.

Үйлсын комитедүүдэй һайшаалта үүсхэл тушаа хэлэхэ зуураа, тэдэнэрэй жэшээ бусад ниитын эмхинүүдэй халан абамаар гэжэ тэмдэглэлтэй. Юуб гэхэдэ, ниитын зарим эмхинүүд найдаһанда хүрэмөөр үүсхэл гарганагүй. В. Д. Раднаевай толгойлдог нүхэдэй сүүд һүүлэй үедэ үүсхэл багатайгаар хүдэлнэ.

Арадай дружиннигууд, лавочна комиссинууд мүнөөнэйхиһоо һайнаар хүдэлхэ аргатай. Габэшье тэрэнээ хүсэд бэелүүлнэгүй гэжэ эндэ хэлэлтэй. Сомсоветэй депутадуудай, гүйсэдхэхэ комитедэй хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго юуб гэхэдэ, ниитын эмхинүүдэй хүдэлмэрие саашадаа бүри һайнаар эмхидхэхэ, тэдэнэй эдэбхи үүсхэлдэ түшэглэн, захиргаанайнгаа эмхидхэлэй, хүмүүжүүлхы ябуулга мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмөөр эрхилхэ ёһотойбди.

О. БУЯНТУЕВ.

Зэдын аймагай Алцагай сомоной Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

...на Гаврилова, Ирина Горева гэгшэд дунда һургуу... ...эйнгээ һүүлээр Улаан-Үдын нарин сэмбын фабри... ...лажа эхилһэн юм. Залуу басагад хүдэлмэридөө орол... ...һайнаар хандажа, өөһэдынгөө мэргэжэл эрхим һайнаар ... Мүнөө тэдэнэр халаан бүринингөө даабарине хододоо ... процент дүүргэнэ. Зураг дээрэ: В. Гаврилова, И. Го...

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ...

САГААН ЭДЕЭ—ЭЛБЭГЭЭР

Түнхэнэй аймагай Жэмһэг тосхондохи һү-тоһоной завод эндэхи бүхы колхоз, совхозуудһаа тушаагдаһан һү болбосоруулан, тоһо, кефир, бусад сагаан эдеэ элбэгээр үйлэдбэрилнэ.

— Зунай үедэ һүн ехээр тушаагдадаг болоо. Тиимэһээ бидэнэр бүхы машина, аппарадуудаа үдэртөө гурба дахин хүдэлгэдэгбди. Үглөөнһөө үдэшэ орой болотор хүдэлмэришэднай ажаллана. Һүниндөө оройдоол 4 час амараад, һөөргөө ажалдаа гаранабди. Юуб гэхэдэ, заводто асарагдаһан һү гашалгажа болохогүй. Заводой технолог Д. Ш. Ангархаева, мастер А. Ф. Врачинская, механигууд В. Б. Ардаев, В. Ш. Цыденов гэгшэд эсэхэ сусахые мэдэнгүй, һайнаар ажаллана. Мүнөө һүнэй үшөө нэгэ шэнэ цех баригдажа дүүргэгдэхөөэ байна,— гэжэ заводой директор М. Н. Гармаев хөөрэнэ.

Тус заводто үйлэдбэрилэгдэһэн сагаан эдеэгээр Хэрэн тосхоной ажалшад, Аршаан, Нилово-Пустынь курортнуудта амарагшад хангагдажа байдаг.

В. ХАМАГАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай «Пригородный» совхозой түрүү огородшодой нэгэн Ефросинья Лазаревна Макеева.

А. КНЯЗЕВАЙ фото.

...АГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮД МЭДЭЭСЭНЭ

...ҺАЙНААР ХАНГАНА

...хозрабкоопто хоёр ...н. Даагшадынь Фе...ов хоёр. Эдэнэр саг ...бараанай эрьесын тү...эг, малшадай ажаһуу...удаар ябаха графигаа ...дидаг юм. Автолавка...үри 9 мянган түхэ...улна.

...ргэн хэрэглэлэй эд ...дта абаашадаг, хэһэн ...эжэ абаад дүүргэ...бкоопой складта аса...ор эд бараанай ха...авкануудта үгтэжэ, ...абаашагдадаг байна. ...адаг машина болон ...ро-хэрэгсэлнүүдэй талаар малшадай эрилтэ муу бэшээр хангагдана. Холодильник болон мотоциклнууд малшадай мүнөө үеын гол захил болоно.

«Зэдын үнэн» газетэ.

ҺУРАГШАД ТУҺАЛНА

Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда һургуулиин һурагшад зунай үедэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ колхоздоо туһалдаг һайхан заншалтай болонхой. Мүнөө тэдэнэр үбһэ хуряалга болон набшаһата тэжээл бэлдэлгэдэ олоороо хабаадана. Хоймορто 7—10 классуудай һурагшадһаа бүридэһэн 8 звено хүдэлжэ байна.

«Саяан» газетэ.

Хуурай-Һубаг тосхон.

ҺАЛБАРАН ХҮГЖЭҺЭН ЭХЭ НЮТАГ

Һаяшаг Яруунын аймагай «Коммунизм» колхоздо «Соёлой үдэр» үнгэргэбэ. Иимэрхүү һайндэр аймаг дотор анха түрүүшынхеэ хэгдэбэ гээшэ.

Уран гоёор шэмэглэгдэһэн Үльдэргэ тосхоной стадион дээрэ үглөөнэй арба нэгэн сагһаа нютагай улад зон олоороо сугларaa. Эндэ Үльдэргын соёлой ургалтын болон ажахын хүгжэлтые харуулһан диаграммануд нюдэнэй хужар болон дэлгэгдэнхэй. Үльдэргынхидэй энэ һайндэртэ хүршэ «Победа», «Дружба» колхозуудай, мүн Нарһатын болон «Юбилейный» совхозуудай ажалшадай түлөөлэгшэд айлшалжа ерээ.

Һайндэртэ зорюулагдаһан суглаанай президиумдэ хүршэ ажахынуудай түлөөлэгшэд, КПСС-эй райкомой секретарь Р. Г. Раднаев, мүн Үльдэргэ нютагай ажалай түрүүшүүл болон эндэхи ажахынуудые анхан эмхидхэлсэһэн нүхэд уригдаа. Аймагай соёлой байшангай оркестрэй һүр жабхаланта хүгжэм гүйсэдхэһэнэй удаа, «Коммунизм» колхозой парткомой секретарь нүхэр Ж. Н. Мажиев һайндэртэ зорюулагдаһан суглаае нээбэ. Тус суглаан дээрэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Д. А. Бальжанов Совет үедэ Үльдэргэ нютагай һалбаран хүгжэһэн тухай дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Урда тээнь энэ һайндэртэ ерэһэн хүршэ ажахынуудай түлөөлэгшэд болон нютагай түрүүшүүл Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда унаһан Үльдэргын хүбүүдэй дурасхаал мүнхэлһэн хүшөөгэй дэргэдэ баглаа сэсэгүүдые олоор табиһан байна.

Удаань Үльдэргын дунда һургуулиин пионернүүд айлшадаа сэсэгүүдээр угтаа.

...Үльдэргэ нютаг. Һалаатан ерэһэн хоёр голой эхиндэ тарyу байдалтай буряад зон урда сагта ажаһуудаг байгаа. Тэдэнэй үмсын, жэжэ ажалай дэлгэр һайхан энэ дайдые шэмэглэхэ аргагүй байһаниинь мэдээжэ. Имагтал Совет засагай жэлнүүдтэ Үльдэргын тала танигдашагүйгөөр һалбаран хубилаа, улад зонойнь ажаһуудал баян дэлгэр болоо.

1930 ондо Үльдэргын ажалшад «Хүдөө ажахые коллективизацилха тухай» гэһэн Коммунис партиингаа XV-дахи съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, үмсынгөө ажалые нэгэдхэжэ, коммуна, артель болон хамжажа захалһан байгаа. Эгээл тэрэ үедэ энэ нютагай үгытэй улад зон — ород, буряадууд һая нээгдэһэн ори гансахан эхин шатын һургуулида эмхитэйгээр ябажа захалаа һэн. Тиихэдэ үгытэй таряашa, малшадай 20 гаран үхибүүд эрдэм номой эхи захые шудалжа ороо бэлэй. Медицинын хүдэлмэришэн гэжэ нэгэшье хүн тэрэ сагта эндэ байгаагүй.

1930 оной эхеэр Үльдэргэдэ дүн хамта 150-яад айлһаа бүридэһэн дүрбэн артель—Баруун-Үльдэргэдэ, Серовкодо, Мухар-Шэбэртэ, Зүүн-Үльдэргэдэ эмхидхэгдэһэн юм. Тус ажахынуудай ниитын хэрэглэмжэдэ хамта дээрээ 420 үнеэд, 500-аад адуун, мүн хэдэхэн зуугаад хонид байгаа. Тэрэшэлэн бүхы Үльдэргэ 700 үлүүтэйхэн га тарялангай газартай юм һэн. Тэрэ үедэ ямаршье оньһон техникын байгаагүйнь мэдээжэ.

Түрэл нютагтаа шэнэ, хамтын ажабайдал эрхилэлсэжэ, хамсыгаа шуун ажаллаһан нүхэд, манай дунда мүнөөшье ниитын хэрэгтэ эдэбхитэй үүргэ дүүргэһэн заңгаараа. Жэшээлхэдэ, Чимит-Дари Манзаровна Жигмытова, Цэдэн, Түдэб Дубчановууд, Яков Дорофеевич, Андрей Фокеевич, Егор Фокеевич, Михаил Герасимович Климовтэн, Һашад Цыренжапов, Цырма Дагбаева, Жамбал Жамьянов, Пүнсэг Ешеев болон бусад олон нүхэд мүнөө үндэр наһатай болонхой. Эдэнэр мүнөө үеын залуушуулда ходолоо һайн пургаал, заабари үгэжэ ябадаг юм.

1950-аад онуудай эхеэр үшөө хүсэ багатай Үльдэргын артельнүүд нэгэ ажахы болон нэгэдээ бэлэй. Тэрэ гэһээр 17 жэл үнгэрбэ. Дурсагдагша хугасаа соо «Коммунизм» колхоз түб тосхоноо шэнээр, нэгэдүүлэн бариһан байна. Мүнөө үедэ эндэ дунда һургуули, үргэн экрантай кино-түхеэрэлгэтэй соёлой байшан, библиотекэ, больница, почтын таһаг, магазинууд болон орон нютагаа шэнжэлхэ музей, мүн бусадшье соёлой газарнууд шэнээр түбхинэнхэй. Колхозой гэшүүдэй байра байдал мүн лэ шэнээр баригданхай байхаһаа гадна, нютагай үйлэдбэриин газарнууд жэл бүри шэнэлэгдэн һэльбэгдэжэ байдаг.

Мүнөө Үльдэргэ нютагта 300 гаран үрхэтэ айл ажаһууна. Колхознай 1800 гаран эбэртэ бодо малтай, 19.000 хонидтой, мүн 450 толгой адуу мори үсхэбэрилжэ байна.

Тэрэшэлэн 7000 гектар хэмжээтэй Үльдэргын тарялан хадалангуудаар 40 шахуу трактор, 26 комбайн, 26 автомашина болон бусадшье янза бүриин оньһон техникэ ашаглагдана. Эдэ бүгэдые барандаа шахуу залуу 70 гаран механизатор хүбүүд жолоодожо, түрэл нютагайнгаа баялигые арьбадхалсана.

Гадна манай нютагай мал ажалда үнинһөө хойшо үльгэр жэшээ харуулжа, ниитынгээ энэ гол баялигые хоролтогүйгөөр үсхэбэрилэн, ашаг шэмыень дээшэлүүлэн хүдэлмэрилжэ ябадаг нүхэд олон даа. Жэшээлхэдэ, Д. Цыбенова, Ц-Ж. Цыденжапова, Х. Чимитова, Н-С. Дашанимаев, Д. Цыбенов, Д. Цырегмаева, С. Цымпилова, А. Жамьянова, Д-Н. Дампилон, Р-Х. Раднаева, Ж. Шадапов, Д. Доржижапова болон бусадшье олон нүхэдые эндэ дурдажа болохо.

Нютагаймнай дунда һургуулида 30-аад багшанар ажаллажа, 400 гаран үхибүүдые эрдэм номдо һургана. Тэдэнэй хоёрынь габьяата багшанар юм. Тиихэдэ «Арадай гэгээрэлэй отличнигууд» эндэ олон.

Манай һургуулие дүүргэгшэд тон олон ааб даа. Тэдэнэр мүнөө арадай ажахын али бүхы һалбаринуудта амжалтатайгаар ажаллажа байдаг. Дээдэ һургуулинуудые түгэсхэһэн үльдэргынхид гуша гаран хүн бии. Тэдээн сооһоо дурдаха болоо һаа, биологиин эрдэмэй кандидат Гарма Жанчипов Буряадай хүдөө ажахын институдай доцентээр ажаллана. Энэ нүхэрнай хонидой үүлтэр һайжаруулан олошоруулха талаар эрдэм ухаанай ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Тэрэшэлэн инженер Цыдэб-Доржо Цыренов мүнөө Ленинградай хүдөө ажахын институдай дэргэдэхи аспирантурада һуралсана. Мүн лэ иимэ мэргэжэлтэй Цыренжаб Цыденжапов индустриальна техникумдэ багшална. Агроном Бальжа-Нима Раднаев мүн лэ аспирант. Тиихэдэ хирург Аюр Раднаев, корабль бүтээлгын конструктор Лудан Тушинов ветеринарна врач Григорий Дондоков болон бусад олон нүхэд эхэ нютагайнгаа һургуулиһаа эрдэмэй эхиие шудалжа, ажалай замда гараһан байха.

Колхозоймнай залуушуул, һургуулиин һурагшад ажалһаа, һуралсалһаа гадуур уран һайханайнгаа бүлгэмүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байдаг. Тэдэнэр нютагайнгаа холын гүүртэ, фермэнүүдээр ошожо, малшадта һонирхолтой зүжэг, наада харуулдаг, лекци уншажа үгэдэг заншалтай.

Һаяшаг Үльдэргэдэмнай түрүүшын телевизорнууд бии боложо байнхай. Иигээд айлнууднай олоор абажа эхилхэ байха.

Алдарта Совет засагай жэлнүүдтэ түрэл нютагайнгаа һалбаран мандажа ерэһэн замые эрьен харахада, тон баясамааршье, омогорхомоорщье байна даа.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа манай нютагай ажалшадай гүйсэд дүүргэхэ байһаниинь найдамтай.

Ц. ГАЛСАНОВ,

Яруунын аймагай Үльдэргын сомоной Советэй түрүүлэгшэ.

Үргэн экрантай кино харуулха хоёр аппарат Үльдэргэ тосхоной клуб соо тодхогдонхой. Эндэхи киномеханик Н. Найдановаа тус зураг дээрэ харанат.

Н. ДАМБАЕВАЙ фото.

...ЭМСЭЛЭЭР ЛЭ ИЛАЛТА ТУЙЛАХАБДИ

...ино хүсэнүүд нэгэдэ... империализмые ила... ...сухарюулжашье боло... ...түүхын дүй дүршэл...а.

...огрессивнэ партиин ...бэри доро жагсагша ...н ангиин, таряашадай ...ьно-сүлөөрэлгын бу...дэй хамтын тэмсэлэй ...дахи хархисуудта, ко... шанга сохилто хэг...най парти һунгалтын ...үйлажа, засаг гартаа ...кратическа хубилал...лүүлжэ эхилһэн бай...аншьегүй националь...ын хүсэнүүд дарагдаа ...тическэ, профсоюзна ...үүдтэ шурган шэбээл...ис этэгээдүүдэй ур...ата муухай ябуулгын ...э национально-сүлөө...лөөн дарагдаа һэн. Та...үлэгүүд США-гай ха...тай, ондоогоор хэлэ...ай хорото ябуулгатай ...хара хэрэгээ бүтээһэн

...аһала, эзэрхэн зонхи...үрим баримталан бэе...ла арһа яһанай илгаа ...е буржуйнар хэрэглэ... Империалис хараа шэг...ал-демократическа пар...идэһэ яһанай асууда...ческэ арга баша хэхэ, ...аргаха гэжэ оролдодог.

...л хүсэн гэдэг капи...а шэглэлтэй парти оро...оной һүзэг биишэрэлые ...н, идейнүүдэй зарим ...олдэг болоо. ЦРУ-гай ...эгэдхэмэл мусульман ...о зорилгодоо шажа...лэдэг байна.

...он байдалда импери...эрэнэй табюулнуудые ...го табидаг Арадай про... ...парти ороной ажалша...дэ элсүүлжэ шадаха.

... мүнөөнэй социальна, ...ка байдал ямар байна ...рон дотор Англиин-Аме...надын-Баруун Герма...ализм эзэрхэн. Бэри...К) табюул засагаархид тэрээндэ туһа хүргэдэг байна. Энэнь нациин хүгжэлтэдэ горитой һаад хэнэ. США-гай заабари баримталдаг мүнөөнэй правительствын экономическа ба худалдаа наймаанай политика ороной экономикые урагшань ябуулнагүй. Хүдөө ажахы илангаяа ехээр доройтонги. Теэд энэ ушар хүдөө ажахытай иимэ орондо ехэшэг аюултай. Элдэб эсын үри доёмхо бугуули мэтээр тус оронийе боожо, панхаруудталгын зам руу түлхинэ.

Ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй политика сахихабди гэдэг аад, эндэхи правительство ондоо хараа шугам баримтална. Гайана Советскэ Союзтай дипломатическа харилсаа тогтоохоһоо арсаа, Кубатай худалдаа наймаанай харилсаагаа таһалаа, бүхы социалис оронуудһаа эд бараа асархые хорижолоо.

Правительствын алба гайшиин политика үгытэйшүүлдэ түйлай хүшэр нэрбэлтэ болоһон байна. Гэхын хажуугаар, рудна ба бусад хэдэн баян концессинүүдые һабартаа оруулһан гадаадын монополинуудта тон бага налог түлүүлнэ. Зүгөөр улад зондо тохоогдодог алба налог улам өөдөө гаража байнхай: 1966 ондо — 2,8, 1967 ондо—5,4, 1968 ондо—7.9, мүнөө жэл—15,1 миллион түхэригтэ хүрөө. Тиимэһээ хүн зоной байдал юрэнхыдөө муудана.

Хойрог хобдог аппарат барижа байхын, гадаадын урьһаламжын түлөө түлэхын тулада 1967 оной бюджедэй 60 процентнь гаргашалагдаа. 1969 оной бюджедэй эхэнхи хубинь үри доёмходо, арми ба полициин гаргашада гараһан байха. Хүдэлмэригүйдэлгэ энэ ороной национальна гасалан болонхой. Эдихэ, эдлэхэ юушьегүй болоһон олон мянган гайанецуул жэл бүри оронһоо гаража ошоно. Ниислэл хотымнай залуушуулай гурбанай нэгэ хубиһаа дээшэнь ажалгүй ябана гэһэн манай партиин мэдүүлгын зүб байһые засагай зургаануудай шалгалта тодоруулаа.

Засаг гартаа барижа байхые шунан шармайдаг эндэхи правительство улад зоной улам ехээр дураа гуталгые дараха, хабаадагшадыень хэһээхэ мүрдэхэ, экономико ба политикада сэрэгэй замда оруулха гэһэн шэглэл баримталжа ороо. Ороной засагаархид Бразилиин хилэ шадархи бага фермэнүүдэй, индейцүүдэй восстани хайра гамгүйгөөр дараад «Нацияа хамгаалгада ехэ үргэл хэхэ» гэһэн кампани үнгэргөө. Венесуэлэтэй хилын тулалдаа хэһэниинь мүн лэ дайн сэрэгэй замда ороходо зорилгэһоо үг үнгитэй.

Холбоото Штадуудта түшэглэдэг ННК-гай правительство Латинн Америкэдэхидэл адлирхуу диктатура Гайанада удаа дараалан тогтоожо байнхай гэхэдэ болохо. «Национальна аюулгүйе сахиха тухай акт» гэдэгые 1966 ондо батлан абаһан юм. Тэрэнь ямаршье гражданиние сүүдгүйгөөр, мүрдэлгэгүйгөөр барижа түрмэдэ хааха арга правительствада олгоо. Тэрээнһээ хойшо олон хүн хуули бусаар хаагдажа тамалагдаһан байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ хизаарлалгын бусад хэмжээнүүдэй бэелүүлэгдэһэнһээ уламжалан, хүнэй гол эрхэ хаһагдана. Үндэһэ яһанай, политическэ ба бусад илгаа баримталдаг ябадал дэлгэрэнхэй. Иимэ шалтагаанаар олон хүн тушаалнуудһаа гаргагдаа.

1968 оной декабрьда бүгэдэ ниитын һунгалтын болоһоной удаа, хуули бусаар һунгагдаһан засаг гайана арадай эрхые бүришье ехээр хаһаа. Студентнэр ба хүдэлмэришэдэй забастовко, колониализмда, империализмда эсэргүү тэмсэл харуулһан фильмүүдые гаргалга, ямаршье гражданинай хилын саана гаралга, орон дотороошье сүлөөтэйгөөр ябалгые хориһон хуули 1969 оной февралиин 24-дэ гараа һэн. Забастовко хорижологдоо.

ЦРУ-гай хинажа, мүнгэ зөөреэр тэдхэжэ байдаг «Кричлоугай ажалай колледж» гэдэг профсоюзай эмхинүүд политическэ тэмсэлээ орхёод, юрэл экономическа асуудалнуудые шэнжэлхэ ёһотой гэжэ профсоюзай ажал ябуулагшадта идхаха гэжэ оролдодог.

Америкын империалистнууд ба социал-демократиин хархисууд үзэл сурталай, сэдьхэл бодолой зэбсэг хэрэглэхэ гэжэ улам ехээр оролдоно. Улад зоной дунда худал хуурмаг зэрэб, үгэ хүүр ходо тараана.

США-гай «амгалан корпусой» түлөөлэгшэд ба евангелистнүүд нишэ бүри олоороо ерэдэг боложо байна. Америкын түхэлэй ёһо гурим дэлхэй дээрэхи эгээл һайн байдал мүн гэжэ, эгээл гол дайсантнай — коммунизм болоно гэжэ манай арадта этигүүлхые оролдоно. Тэдэнэр гэнэн хонгор хүнүүдые мэхэлхын тула: ямар нэгэн дутагдалые халта шүүмжэлэбэшье, капиталис байгуулалтые бүхы дээрэнь оройдоо дайрадаггүй байна. Политика эрхилһэнэй хэрэггүй, энэтнай ямаршье туһагүй; Христос тэхэрин мүндэлбэл, арад зондо туһа хүргэжэ, аршалжа шадаха гээд евангелистнүүд хажуугаарнь номнодог.

Ленинэй һургаалай агууехэ ашаүрые хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар мүнөө ойлгодог болообди. Империалис үзэл сурталда, хардалгата эзэрхэг түримхэй номнолдо, үндэһэ яһанай илгаа гаргалгада, шажанай хооһон сурталда эсэргүү харюу үгэхын тула марксистко-ленинскэ суртал ба эмхидхэл хэрэгтэй байна. Марксизм-ленинизмдэ түшэглэдэг политическэ ба экономическа тэмсэл хадаа үндэһэ яһанай ба шажанай талаар арсалдаа зүришэлдөө гаргадаг ябадал зайсуулха, хүдэлмэришэн ангиин ба бусад түрүү үзэл бодолтоной нэгэдэл түйлаха арга олгоно.

Марксистко-ленинскэ суртал хадаа гайана обществын үзэжэ байгаа ядаралай шалтагаануудые шэнжэлхэ, ойлгоходомнай туһалхаһаа гадна, мүн национальна эрхэ сүлөөгэй, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлэй стратеги ба тактика тодорхойлходомнай туһална.

Чедди ДЖАГАН,

Гайанын Арадай прогрессивнэ партиин түрүүлэгшэ (АПН).

КИНОФИЛЬМЫН ГЕРОЙНУУДТАЙ УУЛЗАБА

Свердловско киностудиин «Последний утон» гэжэ шэнэ фильм мүнөө Буряадаймнай экрануудта табигдажа байна. Авторынь манай нютагай хүн—Барас Халзанов болоно. Хоёр жэлэй саана тэрэ ВГИК-эй режиссёрско факультет дүүргэhэн. «Сагаан морин» гэжэ богони-метражна фильмээр диппломоо хамгаалhан юм.

Мүн баhа Буряад нютагай байдалhаа абтажа буулгагдаhан хоёрдохи фильмдэнь эхэнхидээ буряад артистнар хабаадалсаhан байна. Тиихэдэ автор фильмын гол рольдо өөрөө наадана. Бусад рольнуудтань СССР-эй арадай артист Г. Цыдынжапов, РСФСР-эй арадай артист Б. Вампилов, Буряадай АССР-эй арадай артист Д. Дондуков, Буряадай АССР-эй габьяата артист Д. Жалсараев, залуу артистнар Лариса Егорова, Геннадий Данзанов гэгшэд хабаадалсана.

Тус фильм манай Буряад нютагта буулгагдаhан юм.

Улаан-Үдын «Прогресс» кинотеатрта фильмдэ наадалсаhан артистнар hаяшаг ерэжэ, харагшадтай уулзаhан байна.

«Прогресс» кинотеатрай директор Ф. А. Можаров СССР-эй арадай артист Г. Цыдынжаповта үгэ үгэнэ.

— Буряад искусствадамнай хамсыгаа шуугаад шахуу оролсожо ябаhан бэлигтэй мэргэжэлтэдые харахадаа, би үнэн зүрхэнhөө баясанаб,— гэжэ Г. Цыдынжапов хэлэбэ.—Буряад оромнай гансашье сценэ дээрэhээ хэлэнэгүй, харин экран дээрэhээ харагдана.

«Чингис хаанай үри hадаhан», «Тайгада болоhон ушар» «Алтан гэр», «Ургын hалбаржа байхада» гэhэн мэдээжэ фильмүүдтэ хабаадалсаhанаа ахамад артист хөөрэнэ.

Тиихэдэ «Последний угон» гэжэ кинофильмдэ тэрэ гол роль гүйсэдхөөгүй, харин эхэнхидээ залуу артистнарта зүбшэл заабари үгэhэн байна.

Ушар юуб гэхэдэ, Буряад арадай урданайнь байдал, ёhо заншал гэхэ мэтые тэрэ hайса мэдэдэг.

— Хабаадалсаhан фильм бүхэндөө муу хүнэй рольдо наадаха хубитай байгааб,— гэжэ РСФСР-эй арадай артист Б. Вампилов хэлэнэ.— Харин hүүлшын фильмдэхи гулваа цэрэгой образые хэр зэргэ гаргажа шадааб. Фильм харахадаа ойлгоно аабзат.

Залуу артист Геннадий Данзанов Улаан-Үдын телестудида дикторээр хүдэлдэг, тиимэhээ тэрэниие танихагүй хүн үсөөн лэ байха. Тиихэдэ залуу артист кинодо наадажа дүршэhэн. «Начальник Чукотки», «Пикирующий бомбардировщик» гэhэн фильмүүдые хараhан хүн тэрэниие hанахал ёhотой.

Харагшад артистнарые хани халуунаар угтажа, баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

Н. ЦУКАНОВ.

ЗОНАЛЬНА ХАРАЛГА ДҮҮРЭБЭ

СССР-эй Культурын министерствын, ВЛКСМ-эй ЦК-гай болон туризмын талаар ВЦСПС-эй түбэй советэй шиидхэбэреэр ажалшадай амаралтые хүхюу сэнгэлигээр үнгэргэхэ хэрэг эрхилдэг hүбэлгэн hанаамгайшуулай зональна конкурс-харалга Улаан-Үдэ хотодо боложо дүүрэбэ.

Тус харалгада Хабаровска, Красноярска хизаарнуудай, Шэтын, Эрхүүгэй болон Омско областьнуудай, мүн Буряадай АССР-эй хото, хүдөөгэй соёлой байшангуудай, клубуудай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсажа, хамта дээрэ 12 янзын программа харуулhан байна. Манай республикын түлөөлэгшэд энэ харалгада дүрбэн программа табяа юм.

— Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй энэ харалгын дүнгөөр табяан программа Бүхэсоюзна харалгада табигдахаар шэлэгдэбэ,—гэжэ СССР-эй Культурын министерствын түлөөлэгшэ нүхэр И. И. Куприянов мэдүүлбэ.

Зональна конкурс харалгын жюри hүбэлгэн hанаамгайшуулай Бүхэсоюзна дүрбэдэхи харалгада Комсомольск-на-Амуре хотын залуушуулай байшангай хүдэлмэрилэгшэд Любовь Кашина Елена Зинченко хоёрой найруулан табиhан «Комсомолой түүдэгүүд», Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй соёлой ордоной уран hайханай хүтэлбэрилэгшэ Антонина Невзоровагай «hүр харбаан», Омск хотын нефтяникгуудай соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэ Валерий Грогалевой табиhан «Улаан гвоздика» гэхэ мэтэ номернуудые шэлэбэ. Тэрэшэлэн Хабаровскын түлөөлэгшэ Людмила Сапроновагай «Минии хизаар», Улаан-Үдын соёлой хүдэлмэрилэгшэ Юрий Александровай «Арюухан Байгал—алдарта далай» гэхэ мэтэ программанууд мүн лэ Бүхэсоюзна харалгада табигдаха болоо.

Харалгын дүн соголхо үедэ Буряадай АССР-эй ород драмын театрай режиссер С. К. Плисецкая конкурсдо табигдажа гүйсэдхэгдэhэн программануудай амжалтатай, дутагдалтай зүйлнүүдые заажа үгөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Комсомольск-на-Амуре хотын залуушуулай байшангай хүдэлмэрилэгшэ Елена Зинченко (зүүн гарhаа).

С. БУТЫРИНА.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

Улаан-Үдын Серовой нэрэмжэтэ мебельнэ фабр… лективэй социалис уялганууд соо иигэжэ бэшээт… ондо фабрикаhаа тусхай автолавкануудые ябуу… дөөгэй эд хэрэглэгшэдтэ 368 мянган түхэригhөө бага… сэнтэй элдэб мебель худалдаха».

Хэлэhэндээ хүрэхэ гэжэ фабрикынхид үсэд нэ… хүдэлнэд.

Жолоошод-наймаалагшад нүхэд Кушнарев, Б… нов, Варфоломеев 5 hарын туршада 13 аймагай хү… гуудаар ябажа, hаалишад, хонишодой захилаар ол… түхэригэй мебель худалдаа. Жэшээлхэдэ, Владимир… кинов hүүлэй hарын туршада арбан таба мянган… мебель малшадта хүргэжэ үгэhэн байна. Владимир… кинов ээлжээтэ рейсдээ гарахынгаа урда тээ (нэгэ… дээрэ) харуулагдана. Хүдөөгэй ажалшадай фабри… хонходожо захил хэхэдэнь, тэрэниие халуунаар хү… даг гурим тогтоогдонхой. Фабрикын главна инженер… Гармаевич Гармаев (хоёрдохи зураг) Сэлэнгын… Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи отделение… Ким Тахановтай hаалишадта мебель худалдаха ту… рэлдэжэ байна.

Гурбадахи зураг дээрэ: фабрикын шэрдэлгын за… лагдана.

К. ГАБАЕВАЙ фо…

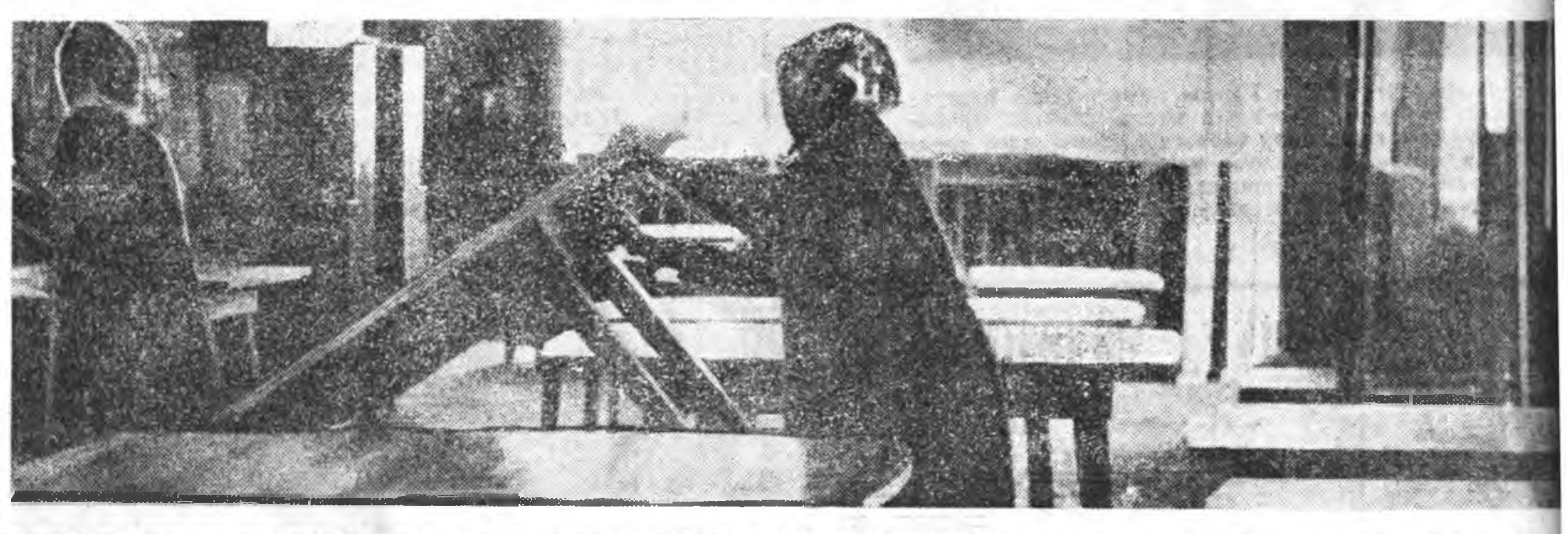

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

Ханинарай орондо

ГАВАНА. (ТАСС). Кубын шухала экономическа зорилго дүүргэлгэдэ—10 миллион тонно саахар абалгада—совет сэрэгэй корабльнуудай отрядай морягууд шухала туhа нэмэри оруулаа. Эдэнэр мүнөө Кубада хани ёhоор аяншалжа ошоод байнхай. 700 гаран хүн—офицернууд, матросууд 1970 оной хуряалгын үеын июлиин 26-да эхилhэн Ховельянос (Матансас провинци) райондо саахарай тростник сабшалгада тэдэнэр hаяшаг хабаадалсаа.

Тростник сабшалгада совет морягуудтай хамта Кубын КП-гэй ЦК-гай секретариадай гэшүүн Карлос Рафаэль Родригес, ЦК-гай гэшүүн, Кубын революционно далайн-сэрэгэй флодой командалагша майор Альдо Сантамариа болон бусад хабаадалсаа.

Италиин Компартиин гэшүүдэй тоо

РИМ. (ТАСС). Партийна биледүүдые hэлгэхэ кампаниие Италиин Компарти жэл бүхэндэ үргэлжэлүүлдэг зангаараа. 1969 оной партбиледүүдые 1 миллион 470 мянга шахуу хүн, тэрэ тоодо энэ жэллэ ИКП-дэ шэнээр ороhон 90 мянга шахуу хүн шэнэ биледүүдые абаа гээд «Унита» газетэ бэшэнэ.

ХАНИ ЁҺОНОЙ АЯНШАЛГА ДҮҮРЭБЭ

ГАВАНА. ТАСС-ай корреспондентнүүд А. Иванников, В. Шуин иигэжэ дамжуулна:

Совет сэрэгэй морягуудай корабльнуудай Кубын эрьедэ хани ёhоор аяншалга дүүрэбэ.

Кубын революционно далайн-сэрэгэй флодой Гаванадахи байшангай үмэнэ Кубын морягуудай хүндэлэлэй харуул табигдаhан байгаа. Совет морягуудай ба тэдэниие мордохуулхын тулада ерэhэн Кубын революционно далайн-сэрэгэй флодой командалагша Альдо Сантамариатай, куба-совет хани барисаанай ассоциациин түрүүлэгшэ Антонио Нуньес Хименестэй, мүн бусад нүхэдтэй уулзалга эндэ болоhон байна. Совет морягуудта үзүүлэгдэhэн хани халуун угтамжын түлөө Кубын арадта, Кубын Революционно правительствада, нүхэр Фидель Кастрада өөртэнь халуун баясхалан хүргэхые совет корабльнуудай отрядай командир, контр-адмирал С. С. Соколан гүйhан байна.

Айлшадые мордохуулхын тулада Гавана шадарай эрьедэ хэдэн арбаад мянган гаваныхид ерээ.

Морягуудай хани ёhоной аяншалгые кубынхид удаан саг соо мартахагүй.

Совет морягуудай аяншалга тухай Кубын хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. Энэ аяншалгада зорюулжа «Гранма» газетэ июлиин 27-до тусхай номер гаргаа. «Хани барисаан, аха дүүгэй холбоон, совет хүнүүдтэ үнэн зүрхэнэй дурлалга» гэhэн гаршагтайгаар тус темэдэ зорюулагдаhан материалнуудые «Гранма» газетэ толилhон байна.

ООН-ой ажаглагша алуулба

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Суэцкэ канал шадар артиллерийскэ буудалгын июлиин 27-до болоходо, ООН-ой ажаглагша, Швециин майор Б. Р. Плейн алуулаа. Каналай баруун эрьедэхи Майк гэжэ пунктда тэрэ ажаглалта хэжэ байгаа бшуу.

Дүтын зүүн зүгтэ ажаглалтануудые хэдэг ООН-ой бүлэгые толгойлогшо генерал О. Буллиин хэhэн мэдээсэлэй үндэhөөр, аюулгүйн Соведэй штаб-квартирын июлиин 28-да тунхаглаhан мэдээсэл соо энээн тухай хэлэгдэhэн байна.

Американ агентствануудай мэдээсэлнүүдэй ёhоор, израиль снарядай тэhэрхэдэ ООН-ой ажаглагша алуулhан байна.

Баhа нэгэ харата ябуулга

АММАН. (ТАСС). Иорданиин хойто талын хубида байдаг Ирбида шадар иордан сэрэгүүдэй эзэлжэ байhан газарые июлиин 27-ной hүни израиль самолёдуудай хэдэн эскадрили добтолоо.

Час хахадай турша соо үргэлжэлhэн добтолгын үедэ Иорданиин гурбан сэрэгэй алба хэгшэ, тэрэ тоодо нэгэ офицер алуулаа, 12 хүн шархатаа гээд Иорданиин командованиин түлөөлэгшэ мэдээсэ. Иорданиин армиин 6 автомашина гэмтээгдэhэн байна.

Үмхирэн хосоржо байгшадай үзэл бодол

НИКОЗИ. (ТАСС). Өөрынгөө зонхилогшо Фантисай статьяе «Харавги» газетэ толилhон байна. Тэрээн соонь иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Соёл сурталай талаар hүйдхэлэй ябуулга хэхэдээ, империалис хүсэнүүд бүхы шэнэ түрүү үзэл бодол баримталагшадтай хархис хүсэнүүдэй тэмсэхэ гол зэбсэг болгон коммунизмда эсэргүүсэлгые эхэнхидээ хэрэглэдэг байна. Коммунизмда эсэргүүсэлгые эй найрамдалда, демократида, эрхэ сүлөө болон дэбжэлтэдэ эсэргүү үзэл бодол гээшэ гэжэ тайлбарилхадаа, автор иигэжэ бэшэнэ: «Энэ үзэл бодолой, тэрэниие бэелүүлдэг капиталис обществын зонхилхы оньhонууд—түүхэтэ ёhоор үмхирэн хосорхо гэжэ обществын хүгжэлтэ харуулна. Хүн түрэлтэнэй ерээдүй — ниитын шэнэ байгуулалтын илалтада социализм ба коммунизм болоно.

УРАГШАГҮЙДЭҺЭН ПОЛИТИКА

ПАРИЖ. (ТАСС). Американ холбоо барисаанай ба США-гай стратегиин урагшагүйдэhэнhөө уламжалан, президент Никсон мүнөө Азида аяншалhан байха юм гээд политическэ шэнжэлэгшэ Ив Моро «Юманите» газетэдэ бэшэнэ.

Вьетнамда хэгдэжэ байhан американ ээрхэг түримхэй ябуулга Ази түбидэ США-гай эгээн лэ элеэр, арсашагүйгөөр урагшагүйдэлтын нэгэн болоно гээд И. Моро онсолон тэмдэглэнэ. Энэ урагшагүйдэлгын ехэ удхатай болоhониинь ямар бэ гэхэдэ, «Аполлон-11» онгосын бусалгатай Азида аяншалгые тохёолдуулхые Никсон оролдоhон байна бшуу. Гэбэшье замбуулин соо туйлагдаhан габьяа тон гайхамшагтай байгаашье hаа, Вьетнамай газар дээрэ хэгдэhэн гэмтэ ябуулгануудые, диилдэн урагшагүйдэлгыень мартуулжа шадахагүй байна.

Өөрынгөө экспедиционно корпусые хүсэдөөр, үгэ дуугүйгөөр гаргаха, шэнэ ёhоной колониалис түсэбүүдые үргэлжэлүүлхэ ябадалhаа США-гай арсаха хүрэтэр Вьетнамдахи асуудал шиидхэгдэжэ шадахагүй гээд шэнжэлэгшэ заана.

Идхалгашадай элдэб бүхы арганууды хэдэг болобошье, Азида Американ бэелүүлдэг политикые США эсэсэй эсэстэ гүнзэгыгөөр хубилгаха баатай болохо гээд Ив Моро түгэсхэлдөө тэмдэглэнэ.

МОНГОЛДО ЭЛҮҮРЖҮҮЛГЫН ГАЗАРНУУД НЭЭГДЭНЭ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Ажалшадай элүүрые хамгаалгада арадай Монголдо ехэ анхарал хандуулагдадаг. hүүлшын гурбан жэлэй турша соо ороной амаралтын байшангуудай, санаторинууд болон аргаламжын газарнуудай тоо 16 процентээр, тэдэндэ амарагшадай тоо 25 процентээр олон болоо гээд МОНЦАМЭ агентство мэдээсэнэ.

Табан хүдэлмэришэдэй ба алба хаагшадай нэгэниинь амаралтын байшангуудта, санаторинуудта өөрынгөө амаралта жэл бүхэндэ үнгэргэдэг юм. Элүүржүүлгын газарнуудай гаргашада гүрэн hүүлшын хоёр жэлэй турша соо таба миллион шахуу түхэриг hомолhон байна.

Улаан-Баатарта, Дархан ба Шарын голой нүүрhэнэй карьер шадар, тэрэшэлэн хэдэ хэдэн аймагуудта тус бүридөө 300 хүнэй амарха hууритай шэнэ амаралтын байшангууд баригдаха юм. Аргаламжын хуушан газарнууд үргэдхэгдэхэ.

ХАНИ БАРИСААНАЙ АША ТУҺАДА

ЛИМЭ. (ТАСС). Культурна харилсаа холбоо байгуулха перуано-совет ассоциаци удаан саг соо забhарлалга хэhэнэйнгээ hүүлээр эндэ дахяад хүдэлмэрилжэ оробо. Урда тээнь, Белуанде Терри гэгшын засаг түрын байха үедэ, энэ ассоциаци үнэндөө ажал ябуулгаяа таhалдуулhан байгаа.

Лимын гол үйлсэнүүдэй нэгэндэ байдаг ассоциациин шэнэ байшангые нээлгын баярай ёhололдо Перугэй гол политическэ партинуудай, организацинуудай түлөөлэгшэд, олониитын ажал ябуулагшад, дипломадууд, журналистнууд хабаадалсаа.

Энээнэй ехэ удха шанартай байhые митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд тусгаар онсолон тэмдэглэhэн байна. Советскэ Союзай болон Перугэй культурна, научна, бусад холбоо барисаа улам үргэдхэлгэдэ ассоциаци туhа нэмэри үзүүлхэ гэжэ үнэншэн этигэжэ байhанаа үгэ хэлэгшэд элирхэйлэн мэдүүлээ.

САЛЬВАДОР ГОНДУРАС ХОЁРОЙ ХООРОНДОХИ ТУЛАЛДААН

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сэрэгэй ябуулгануудай хоёр неделиин турша соо үргэлжэлжэ байhантай дашарамдуулан, Сальвадорой ба Гондурасай правительствануд бэе бэедээ буруушаалгын мэдүүлгэнүүдые эльгээгээ.

Хилэ шадарай hуурин газарнуудые самолёдуудынь бомбодоно гэжэ Гондурасые Сальвадор гэмнэнэ. Тиихэдэ Гондурас энэ гэмнэлгыень буруушаагаад, Сальвадорые өөрыснь зэмэлнэ. Гондурасай эзэмдэгдэhэн газар дээрэ энгэй хүн зониие Сальвадорой подразделенинүүд хасаhаар хэhээhэн зангаараа гээд Гондурасай буруушаалга соо заагдана.

«Футбол наадалгаhаа шалтажа hүжэрhэн дайн байлдаан» тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхын тулада Американ гүрэнүүдэй организацинуудай (ОАГ) холбоо байгуулха тусхай комиссиин хүсэлэл оролдолгын ашаар июлиин 18-да тэрэнэй заседани боложо, буудалдаан зогсоогдоhон байгаа.

Гэбэшье Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын Сальвадорhоо мэдээсэhэнэй ёhоор, буудалдаанай дахяад эхилhэн тухай хоёр ороной правительствануд бэе бэеэ гэмнэлсэhэн зангаараа. Гондураста байдаг 250 мянган сальвадор эрхэтэдэй аюулгүй байдалай найдамтайгаар хангагдатар өөhэдынгөө сэрэгүүдые гаргахагүйбди гээд Сальвадор мэдүүлээ.

Гондурасай газар дээгүүр Сальвадорой сэрэгүүд гүнзэгырэн ороhон зангаараа, Гондурасай ниислэлые добтолхо hанаашалгатай гээд харин агентствануд Тегусигальпаhаа мэдээсэнэ. Буудалдаа зогсоохо тухай тогтоолые сахинагүй, Американ гүрэнүүдэй организацинуудай гэшүүн-оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй тусхай комиссиин зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые хэрэгсээнэгүй гээд Сальвадорой правительствые Гондурасай хэблэлэй ассоциаци гэмнэнэ.

Гондурасай эзэмдэгдэhэн газар дээрэhээ өөрынгөө сэрэгүүдые Сальвадор июлиин 29-нэй үглөөнэй 7 час хүрэтэр гаргаха ёhотой гэhэн шиидхэбэри ОАГ-ай комисси баталан абаhан байгаа.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часhаа «Конькитай үхибүүн» гэhэн үхибүүдтэ зорюулагдаhан мультфильм. 18.30 минутаhаа «Поэдэй трибуна» гэhэн дамжуулга. 19 часhаа холо, ойрын hонин. 19.15 минутаhаа «Талаантай хүн» гэhэн Свердловскын телестудиин фильм. 19.30 минутаhаа «Хүгжэм» гэhэн дамжуулга. 20.30 минутаhаа «Бүхы арадай бэеэ хамгаалга» гэhэн дамжуулга. 20.50 минутаhаа «Хаанашье залуушуулда харгы нээлгэтэй» гэhэн дамжуулгэ. 21.35 минутаhаа «За рулем» гэhэн теле журнал. 22 часhаа «Гроза над Белой» гэhэн уран hайханай фильм.

„АГИТАТОРАЙ БЛОКНОДОЙ" ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда ба агитациин таhагай үмэнэhөө гаргагдадаг «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 11—12 номер hаяхан хэблэгдэбэ. Тэрэнэй түрүүшын хуудаhануудта «Партийно-политическэ информаци hайжаруулха» гэhэн түрүү бэшэг толилогдоо.

«В. И. Ленин тухай дурдалганууд» гэhэн ниитэ гаршаг доро Совет гүрэниие эмхидхэн байгуулагша тухай С. М. Кировэй, М. И. Калининай, В. В. Куйбышевай дурдалганууд толилогдобо.

«КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэр… лүүлгэ» гэhэн ниитэ … «Мяха ехээр абаха … нууд тухай» Буряадай … хын институдай баг… вэй статья hонирхол… лэн энэ номерто … авиационно заводой … политинформатор М. … материал бии.

Уласхоорондын б… гаршагтай блокнод… экономикын эрдэмэй … Л. Красновой «Аха … барисаанай замаар» … толилогдоо.

Футболоор СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө „А" хоёрдохи бүлэгэй дунда үнгэргэгдэжэ байгаа м… 16-дахи уулзалгын дүн

Һуури-нууд	Команданууд болон городууд	Уулзалга	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Бүмбэ…
1	СКА (Хабаровск)	16	10	4	2	30–1…
2	«Кузбасс» (Кемерово)	15	8	4	3	22–1…
3—4	«Сэлэнгэ» (Улаан-Үдэ)	16	8	4	4	15–10…
3—4	СКА (Шэтэ)	16	7	6	3	15–10…
5	«Иртыш» (Омск)	16	6	6	4	18–13…
6	«Калининец» (Свердл)	16	5	7	4	13–14…
7	«Локомотив» (Челябинск)	16	5	5	6	11–12…
8	«Аэрофлот» (Эрхүү)	15	4	6	5	15–13…
9	«Томлес» (Томск)	15	2	9	4	7–11…
10	«Луч» (Владивосток)	16	3	5	8	7–21…
11	«Рассвет» (Красноярск)	15	1	6	8	6–13…
12	«Динамо» (Барнаул)	16	2	4	10	9–21…

Эдэ командануудай ээлжээтэ 16-дахи наадан түгэсэбэ. Гурбан наадын эсэстэ өөрынгөө талмай дээрэ мүрысэhэн Эрхүүгэй «Аэрофлот» владивостогойхидто 1:2, Барнаулай «Динамо», Челябинскын командада мүн лэ тиимэ тоотойгоор, Красноярскын «Рассвет» зоныг түрүү hуури эзэлжэ ябаhан Хабаровскын СКА-да 0:1 гэhэн тоотойгоор шуугдэhэн байна.

Өөhэдынгөө талмай дээрэ наадаhан Томск хотын «Томлес» манай «Сэлэнгэ» командые … тоотойгоор диилээ. … тоотойгоор Свердловскы… нец» Омскын «Иртыш»… илаа. Шэтын СКА коман… ровэй «Кузбасс» коман… бүлюугаар—4:0 гэhэн … шүүлэн байна.

Мүнөөдэр «Сэлэнгэ» … най Кемеровэй «Б… тулалдахань. Энэ гаhа… лын урдаhаа азатайгаа… хыень нютагайхидтаа …

Л. БОБ…

„ПРАВДА БУРЯТИИ" МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Үбhэ хуряалга дээрэхи партийна бүлэг» гэhэн түрүү бэшэг. Республикын колхоз болон совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай мэдээсэлнүүд. РСФСР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ сесси тухай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Ажахы бүхэн ашаг олзотой байха зэргэтэй» гэhэн Л. Смолиной статья. «В. И. Ленинэй ой ба газетэ» гэhэн В. Орло… лэлэй шэнжэлэл.

Гурбадахи хуудаh… дакцида ерэhэн … ТАСС болон АПН-эй … нууд.

Дүрбэдэхи хуудаh… хоздо болоhон hайндэ… фоторепортаж. Нютаг… hонин. Хилын саанаhа… ТАСС-ай мэдээсэлнүү… холнууд.

Редактор

Ц. Ц. ЦИБУ…

Гор. Улан-Удэ типография управления по печати при… те Министров БурАССР.

Н-04651. Зак. № 708.